
ପୃଥିବୀର
ଲୋକକଥା
୧

ପୃଥିବୀର ଲୋକକଥା

(ଭିଏତ୍‌ନାମ)

ଶ୍ରୀମତୀ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ମହାନ୍ତ, ଏମ୍. ଏ., ବି. ଇଡ୍

ସମ୍ପାଦନା

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାନ୍ତ, ବି. ଏସ୍‌ସି., ଏଲ୍. ଏଲ୍. ବି.

PRUTHIBIR LOKAKATHA

(VIETNAM)

ପୃଥିବୀର ଲୋକକଥା

(ଭିଏତ୍‌ନାମ)

ପ୍ରକାଶକ :

ନୀଳକଣ୍ଠେଶ୍ୱର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକଳ୍ପ

ବକ୍ସିବଜାର ରୋଡ୍, କଟକ-୧

ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ

୧. ୧୨. ୧୯୯୦

ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ—ଶ୍ରୀ ରବିନାରାୟଣ ନାୟକ

ମୁଦ୍ରାକର : ପଦ୍ମାଳୟା ପ୍ରକାଶନୀ

ଶଙ୍କରପୁର, କଟକ-୧୨

ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୭-୦୦ ବନ୍ଧାଇ—ଟ ୯-୦୦

ଭିଏତ୍‌ନାମ

ଯେ ନ ଜାଣିଛୁ ନାଇଁ, ଯେଉଁ ହ୍ୱରଷ୍ଟପ୍ନ ଜାଣିଛୁ, ଭିଏତ୍‌ନାମ ନାଁଟି ସେ ଶୁଣିଲେ, ସୁଦୂର ଅଣ୍ଟାତକୁ ତାର ମନଟା ଟାଣି ହୋଇଯାଏ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀର କଥା । ସେତେବେଳକୁ କଳିଙ୍ଗ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଉତ୍ତରରେ ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣରେ ଗୋଦାବରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବିଥିଲା । କଳିଙ୍ଗ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଲୋକେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିବା ଜଣାପଡେ । ପରେ ସେମାନେ ଭିଏତନାମର ଲୋହିତ ନଦୀ ଆଉ ମେକଙ୍ଗ ନଦୀ ମଝିରେ ଥିବା ଉର୍ବର ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କଲେ । ତାର ନାଁଟି ସେମାନେ ରଖିଲେ ଚମ୍ପା । ତାର ପ୍ରଥମ ରାଜଧାନୀର ନାମ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରୀ । ପରେ ସେମାନେ ଏହାକୁ ବିଜୟକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଥିଲେ ।

ଚମ୍ପା ଥିଲା ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ଏବଂ ପରାକ୍ରମୀ ଦେଶ । କୁବଲାଇ ଖାଁଙ୍କର ଆକ୍ରମଣରୁ ସେ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିପାରିଥିଲା । ସବୁ ସୌଭାଗ୍ୟ ଓ ଔଦ୍ଧତ୍ୟ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ରହେ ନାହିଁ । ଚମ୍ପା ଦେଶର ମଧ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଘଟିଥିଲା ।

୧୪୭୧ । ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ଥିବା ଭିଏତ୍‌ନାମୀଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ଚମ୍ପା ଛାରଖାର ହୋଇଗଲା । ଚମ୍ପା ଆଉ ପୁନଃଗଠିତ ହୋଇ ପାରିଲା-ନାହିଁ । ଭିଏତ୍‌ନାମୀମାନେ ଏହାକୁ ଭିଏତ୍‌ନାମରେ ମିଶାଇଦେଲେ । ଚମ୍ପା ନାଁ ମଧ୍ୟ ଭୂପୃଷ୍ଠରୁ ଚିରଦିନ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଗଲା ।

ଚମ୍ପାର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଚ୍ଚମ୍ କୁହାଯାଉଥିଲା । ଏମାନେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଭିଏତ୍‌ନାମରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଏଇ ଚ୍ଚମ୍‌ରୁ ପରେ

ଭିଏତନାମର ବଣ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର ନକରି ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାଇଗଲେ । ଏମାନେ ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏବେବି ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ କୌପୀନ ବା ଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଗ୍ରେଷ୍ଠ ଗ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଁରେ ରହନ୍ତି । ପିତୃପୁରୁଷଙ୍କ ପୂଜା ଏମାନେ କରନ୍ତି । ଜମିର ଉର୍ବରତା ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ମଇଁଷି ବଳି ପକାନ୍ତି ।

ଆଜି ବି ଭିଏତନାମରେ ବହୁ ମନ୍ଦିର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସେ ସବୁ ଚମ୍ପା ରାଜ୍ୟରେ ଭାରତୀୟମାନେ କରିଥିଲେ ।

ଭିଏତନାମର କଳା ବିଶେଷତଃ ନୃତ୍ୟକଳା ଏବେ ବି ଭାରତୀୟ ନୃତ୍ୟକଳାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ବୋଲି ଜଣାଯାଏ ।

ଭିଏତନାମ ଏସିଆ ମହାଦେଶର ଶେଷ ଭାଗରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଉତ୍ତରରେ ଏହାର ଚୀନ, ପୂର୍ବରେ ଚୀନ ଉପସାଗର । ଦକ୍ଷିଣରେ ଶ୍ୟାମ ଉପସାଗର । ପଶ୍ଚିମରେ ଲାଓସ୍ ଆଉ କାମ୍ବୋଡ଼ିଆ, ଏହା ୮°.୩୩' ରୁ ୨୩°.୩୨' ଉତ୍ତର ଅକ୍ଷାଂଶ ଓ ୧୦୨°.୧୧'ରୁ ୧୦୯°.୨୮ ପୂର୍ବ ଦ୍ରାଘିମା ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ । ଏହାର ପୂର୍ବ-ପଟଟା ସମତଳଭୂମି । ପଶ୍ଚିମପଟେ ଆନାମ ପର୍ବତମାଳା । ଏହାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଭାରତର ତାମିଲନାଡ଼ୁ, ଆନ୍ଧ୍ର, ଓଡ଼ିଶା ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗଳାର ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳ ସହିତ ଅଛି । ଏମାନେ ଏକ ଅକ୍ଷାଂଶରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଉଭୟଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପଟେ ସମୁଦ୍ର, ଆରପଟେ ପର୍ବତମାଳା ଅଛି ।

ଭିଏତନାମ ଦେଖିବାକୁ ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷର 'S" ପରି ଲମ୍ବ ହୋଇ ଦେଖାଯାଏ । ଏହାର ଲମ୍ବ ୧୦୦୦ ମାଇଲ । ଉତ୍ତରପଟ ଓସାରିଆ । ସବୁଠୁ ବେଶି ଓସାରିଆ ଜାଗାର ଓସାର ହେଲା ୩୩୦ ମାଇଲ । ମଝିଟା ସରୁ, ସବୁଠାରୁ ସରୁ ଜାଗାର ଓସାର ୩୩ ମାଇଲ ।

ଏହାର ଚାରିଭାଗରୁ ତିନିଭାଗ ପାହାଡ଼ ଆଉ ମାଳଭୂମି । ଅବଶିଷ୍ଟ ଏକଭାଗ ସମତଳ । ଏହା ଲୋହିତ ଆଉ ମେକଙ୍ଗ ନଦୀର ଅବବାହିକା । ଲୋହିତ ଆଉ ମେକଙ୍ଗ ନଦୀରେ ଭାସି ଆସୁଥିବା ପଟୁରେ ଏହା ଗଠିତ । ବର୍ଷା ପ୍ରାୟ ୫୮" ରୁ ୧୧୬" (ଇଞ୍ଚ) ହୁଏ । ତେଣୁ ଏଠି ପ୍ରଧାନ ଫସଲ ଧାନ । ପ୍ରଚୁର ବି ଫଳେ ।

ଏଠି ନଈ ନାଳ ବହୁତ । ସବୁଠି ମାଛ ହାଉଯାଉ । ଏମିତି କି ଧାନ ଜମିରେ ବି ମାଛ ବହୁତ ।

ପ୍ରାୟ ଚାରିକୋଟି ଲୋକ ଏଠି ବାସ କରନ୍ତି । ଲୋକେ ଧାନ ଚାଷ କରନ୍ତି । ରେସମ ପୋକ ପାଳନ୍ତି, ମାଛ ଧରନ୍ତି ଆଉ ବାଉଁଶରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଜିନଷ ତିଆରି କରନ୍ତି । ଏବେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭିଏତ୍‌ନାମ କଳ କାରଖାନା ବସାଇଲାଣି । ଧାନ,କୋଇଲା, ରବର ଏମାନେ ବାହାରକୁ ପଠାନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ୮° ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଜଙ୍ଗଲରେ ଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଏବେ ବି ଅସଭ୍ୟ ବୋଲି କଥିତ । ସେମାନ-ଙ୍କର ଭାଷା ଅଲଗା । ଭାଷାର ଲିପି ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ କୋକ୍‌ଗୁ ଭାଷାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି । ଏଇ ଭାଷା ଚୀନା ଭାଷା ଦ୍ୱାରା ପରିପୁଷ୍ଟ । ଏଥିରେ ଭାରତୀୟ ଭାଷା ବି କିଛି କିଛି ମିଶିଛି । ଆଗରୁ ଚୀନାଲିପି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉ-ଥିଲା । ପାଦ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଭାବରେ ଏମାନେ ରୋମାନ୍ ଲିପି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ଚୀନ୍‌ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ । ବହୁବର୍ଷର ସଂସ୍କୃତି ଯୋଗୁଁ ଗଳ୍ପ ଓ କବିତା ଉଚ୍ଚ କୋଟୀର । ନୃତ୍ୟକଳାରେ ଭାରତୀୟ ନୃତ୍ୟର ଛାପ ଅଛି । ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ତାଓ ଓ ଚୀନ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ ।

ଏଠାରେ ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ବେଶ୍ ଅଛି । ସେଠି ହରିଣ, ଅରଣାମଇଁଷି, ବଣୁଆ ଗୋରୁ, ବାଘ, ହାତୀ ଅଜଗର୍‌ସାପ ବହୁତ ଥାଆନ୍ତି ।

ତିନିହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ଏଠି ଲୋକମାନେ ରହି ଆସୁଛନ୍ତି । ଗୁମ୍ଫା ଖନନରୁ ବାହାରିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଜିନିଷରୁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ଲୋହିତ ନଦୀର ଉତ୍ତର ଭାଗରେ ପ୍ରଥମ ଜନବସତି ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତରରୁ ଆସିଥିବା ଚୀନ ଓ ଦକ୍ଷିଣରୁ ଆସିଥିବା ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଲୋକଙ୍କର ସମିଶ୍ରଣରେ ଭିଏତ୍‌ନାମୀମାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି । ପ୍ରଥମେ ଏଇ ଅଞ୍ଚଳର ନାଁ ଥିଲା ଭ୍ୟାନ୍ ଲ୍ୟାଙ୍ଗ ।

ଖ୍ରୀ:ପୂ: ତୃତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଚୀନର ନାମ୍ ଭିଏତ ସହିତ ଏ ଅଞ୍ଚଳ ମିଶିଗଲା । ଖ୍ରୀ: ପୂ: ୧୧୧ ରେ ଚୀନାମାନେ ନାମ୍‌ଭିଏତ-ରାଜ୍ୟକୁ ଚୀନ ସାଥିରେ ମିଶାଇ ଦେଲେ । ଚୀନ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନ୍ତକମ୍‌ରେ ଦଶଟି ବଡ଼ ଧରଣର ବିଦ୍ରୋହ ଭିଏତ୍‌ନାମୀମାନେ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସବୁଥର ସେମାନେ ହାରିଯାଇଛନ୍ତି । ସ୍ୱାଧୀନ ହାସଲ କରିପାରିନାହାନ୍ତି । ଯାହାହେଉ ୯୩୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସେମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲେ । ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସେମାନେ ବଳଶାଳୀ ହୋଇଉଠିଲେ । ୧୪୭୧ରେ ଆକ୍ରମଣ କରି ଚମ୍ପାକୁ ଧ୍ୱଂସ କରି ଦେଲେ । ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ କଳହ ଯୋଗୁ ୧୫୩୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଭିଏତ୍‌ନାମ ଦୁଇଭାଗ ହୋଇଗଲା । ଉତ୍ତରଟିର ନାଁ ହେଲା 'ଟନ୍‌କୀନ' ଦକ୍ଷିଣର ନାମ 'କୋଚୀନ ଚୀନ' । ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କର ପୁନର୍ମିଳନ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ତଥାପି ସପ୍ତାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପୁଣି ଭାଗ ଭାଗ ହୋଇଗଲା । ଏହା ଦେଢ଼'ଶ ବର୍ଷ ରହିଥିଲା ।

ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀ । ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜମାନେ ଏଠି ପହଞ୍ଚିଲେ । ପଛେ ପଛେ ଆସିଲେ ଫରାସୀମାନେ । ପାଦ୍ରୀମାନେ ଏଠି ପହଞ୍ଚି ପ୍ରଚାରରେ ଲାଗିଗଲେ । ୧୭୮୭ ରୁ ୧୮୮୭ ମଧ୍ୟରେ ଫରାସୀମାନେ ସମଗ୍ର ଭିଏତ୍‌ନାମକୁ ସେମାନଙ୍କ ଶାସନକୁ ନେଇ ଇଣ୍ଡୋଚୀନ ସାଥିରେ ମିଶାଇ ଦେଲେ । ୧୯୦୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ବିପ୍ଳବର ପୁଣି ଆରମ୍ଭ । ଫରାସୀମାନେ ବହୁବାର ବିପ୍ଳବକୁ

ଦମନକରି ତାଙ୍କର ଶାସନ ଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ ।

୧୯୪୧ ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାସମର । ଜାପାନ ଧମକରେ ଫରା-ସୀମାନେ ଜାପାନର ବଶ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର କଲେ । ୧୯୪୫ରେ ୟୁରୋପର ଲୋକମାନେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜିତିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ବାହା ଦେଖି ଜାପାନ ୧୯୪୫ରେ ଭିଏତ୍‌ନାମର ସ୍ୱାଧୀନ ଘୋଷଣା କରିଦେଲା । କିନ୍ତୁ ହୋ ଚୀ ମୀନ ଭିଏତ୍‌ନାମରେ ଗରିଲା ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧ ସରିଲାବେଳକୁ ହୋ ଚୀ ମୀନ ଉତ୍ତର ଭିଏତ୍‌ନାମ ଦଖଲ କରିସାରିଥିଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଭିଏତ୍‌ନା-ମକୁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଫରାସୀ ଦଖଲକଲା । ହେଲେ, ଜନମତ ପ୍ରବଳ ହେବାଯୋଗୁଁ ପୁଣି ଗୃହଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଗଲା । ୧୯୫୪ ଜେନେଭା ଚୁକ୍ତି ଅନୁସାରେ ଫରାସୀମାନେ ସେଠୁ ବିଦାହୋଇଗଲେ ।

ଭିଏତ୍‌ନାମ କିନ୍ତୁ ଦୁଇଭାଗ ହେଲା । ୧୯୫୬ରେ ଭୋଟରେ ଏକତ୍ରୀକରଣର ପ୍ରସ୍ତାବହେଲା । କିନ୍ତୁ ଦକ୍ଷିଣ ସରକାରଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କ ଗରିଲା ଆକ୍ରମଣ ଦକ୍ଷିଣରେ ଥିବା ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚାଲିଲା । ତାକୁ ପ୍ରତିହତ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥ ଓ ଜୀବନ ନଷ୍ଟକଲା । ଗଣତନ୍ତ୍ର ସେଠି ବଜାୟୀ ରଖିବା ଆଳରେ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଫେଲ୍ ମାରିଲା ।

୧୯୭୮ରେ ପୁଣି ଶାନ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବ ନେଇ ଲୋକମାନଙ୍କର ଭୋଟ ହେଲା । ୧୯୭୫ରେ ପୁଣି ଭିଏତ୍‌ନାମ ଏକାଠି ହେଲା । ଏହାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବନ୍ଦର ସାଇଗନ, ହୋଇଫଙ୍ଗ ଓ ଟୁରାନ୍‌ସ । ଏଠାରେ ବିସ୍ତାର ରେଳ ଲାଇନ୍ ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାର ରାଜଧାନୀ ସାଇଗନ । ବହୁ ଉତ୍‌ଥାନ ପତନ ପରେ ପ୍ରାଚ୍ୟର ଏ ଛୋଟ ଦେଶଟି ଉନ୍ନତ ପଥରେ ଆଗେଇବାକୁ ଆଜି ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଜ୍ଞ ।

ସୂଚୀପତ୍ର

ମାଛିମଣ୍ଡା

ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଭିଏତ୍‌ନାମର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଗାଁରେ ଗୋକ୍‌ତାମ୍ ଓ ତା ସ୍ତ୍ରୀ ନାମ୍‌ଦାଓ ରହୁଥିଲେ । ତାମ୍ ଧାନ ଚାଷ କରେ । ଦାଓ ଟସର ପୋକ ପାଳେ ସତ, ହେଲେ ସେଥିରେ ତାର ଜମା ଆଗ୍ରହ ନ ଥାଏ । ସେ କାମ କରିବାକୁ ଘୃଣା କରେ । ତା'ର ଇଚ୍ଛା—ସେ କେମିତି ବଡ଼ ଲୋକ ହୁଅନ୍ତା, ବଡ଼ ଘରଟିଏ କରନ୍ତା, ବହୁତ ଚାକର ଚାକରଣୀ ରଖନ୍ତା, ଆଉ ସେ କିଛି କାମ ନ କରି ଆୟସରେ ରହନ୍ତା ।

ଦିନକର କଥା । ସେତେବେଳକୁ ତାମ୍ କ୍ଷେତରେ । ଘରେ ଦାଓ ଏକୁଟିଆ । ହଠାତ୍ ଦାଓ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ମରିବି ଗଲା । ଘରେ ତ ଆଉ କେହି ନ ଥିଲେ, ତାମ୍ ଖବର ପାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଦି'ପହରେ ତାମ୍ ଘରକୁ ଆସି ଦେଖେ ତ, ଦାଓ ମରିଯାଇଛି । ସେ ବହୁତ କାନ୍ଦିଲା । ଦାଓ ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା । ହଠାତ୍ ସେ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା । ସେ ଅନୁଭବ କଲା—ଦାଓର ଶବଟିକୁ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଥିବା ମାୟୁ ପାହାଡ଼କୁ ନେଇଯିବାକୁ ସେ ଇସାରା ଦେଉଛି ।

ତାମ୍ ତ ଦାଓକୁ ଭଲପାଏ । ଦାଓକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ତା'ର ଭାରି ଇଚ୍ଛା । କିନ୍ତୁ ଉପାୟ ତାର ଆଉ କିଛି ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ସ୍ୱପ୍ନର ଇସାରା ସେ ମାନିନେଲା । ତେଣୁ ସେ ଦାଓର ଶବକୁ ଡଙ୍ଗାରେ ଧରି ମାୟୁ ପାହାଡ଼ ଆଡ଼କୁ ବାହାରିଲା । ମାୟୁ ପାହାଡ଼ଟି ବହୁତ ଦୂର । ସେଠି ତାକୁ ଶୀଘ୍ର ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ । ଟିକିଏ ହେଳା ନ କରି ସେ ଭୁହାଇ ଭୁହାଇ ଆହୁଲା ମାରିଲା । ଶେଷରେ ସେ ମାୟୁ ପାହାଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେତେବେଳକୁ ସେ

କ୍ଳାନ୍ତ ଆଉ ଅବସନ୍ନ ହେବାର କଥା । କିନ୍ତୁ ତାର ଉତ୍କଣ୍ଠା ବହୁତ । ଗୁପ୍ତାର ଇଙ୍ଗିତରେ ସେ ସେଠାକୁ ଆସିଛି । ସେ ହାଲିଆ କି କ୍ଳାନ୍ତ କିଛି ବି ଜାଣିପାରୁ ନଥିଲା ।

ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଉପରକୁ ଅନାଇଲା । ସେ ଦେଖିଲା—ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ବହୁତ ଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ସୁନ୍ଦର । ସେହି ଜାଗାକୁ ଯିବ ବୋଲି ଡାମ୍ ବାହାରିଲା । କାନ୍ଧରେ ପାପ୍‌ର ଶବ । ପାହାଡ଼ଟି ଖାଡ଼ା । ଚଢ଼ିବା ଭାରି କଷ୍ଟ । ତଥାପି ଅତି କଷ୍ଟରେ ଡାମ୍ ସେଠି ପହଞ୍ଚି-ଗଲା । ଫୁଲ ଗଛ ପାଖରେ ପାପ୍‌ର ଶବକୁ ଶୁଆଇଦେଲା । ତା' ପାଖରେ ଆଣ୍ଠେଇକରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅତି ବିକଳ ହୋଇ ଡାକିଲା । ହେଉଁକବେଳେ ବୁଢ଼ାଟିଏ କୁଆଡ଼ୁ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ତା'ର ବାଳସବୁ ଧଳା । ଚମ ଧୁଡୁଧୁଡୁ । କିନ୍ତୁ ତା ଆଖି ଦି'ଟା ମଶାଲ ପରି ଜଳୁଥାଏ । ସେ ଡାମ୍‌କୁ ତା ଶିଷ୍ୟ ହୋଇ ସେଠାରେ ରହିବାକୁ କହିଲା । ଡାମ୍ କିନ୍ତୁ ରାଜି ହେଲାନାହିଁ । ବରଂ କହିଲା— "ପାପ୍‌କୁ ମୁଁ ଭାରି ଭଲପାଏ । ତା ବିନା ମୁଁ ବଞ୍ଚି ପାରିବ ନାହିଁ । ଦୟାକରି ପାପ୍‌କୁ ଫେରେଇ ଆଣନ୍ତୁ ।" ସେଥିପାଇଁ ସେ ବୁଢ଼ାକୁ କାକୁତି ମିନତି ହୋଇ ବହୁତ ଗୁହାରି କଲା । ତା ପାଦ ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡ ବି ବାଡ଼େଇଲା ।

କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ବୁଢ଼ା ଚୁପ୍ ହୋଇଗଲା । ଡାମ୍‌ର ମନେ ହେଲା, ବୁଢ଼ାଟି ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କ'ଣ ଚିନ୍ତାକରୁଛି । ତା ପରେ ବୁଢ଼ାଟି ଡାମ୍‌କୁ ତାର ଆଙ୍ଗୁଠି ଟିକେ କାଟି ତିନି ଟୋପା ରକ୍ତ ପାପ୍ ଉପରେ ପକାଇବାକୁ ଆଦେଶଦେଲା । ତା କଥା ଅନୁସାରେ ଡାମ୍ ତା'ର ଆଙ୍ଗୁଠି କାଟି ଦେଲା । ସେଥିରୁ ବୋହୁଥିବା ରକ୍ତରୁ ତିନି ଟୋପା ପାପ୍ ଦେହରେ ପକାଇଦେଲା । ଯେମିତି ସେ ରକ୍ତ

ପଡ଼ୁଛୁ ସେମିତି ପାପ ବାଦକୁ ଉଠିଲାପରେ ଝାଡ଼ଝୁଡ଼ ହୋଇ ବସିଲା । ନିଜକୁ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ପୁଣି ସାମ୍‌ନାରେ ବୁଢ଼ାକୁ ଦେଖି ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା । କେମିତି ତାର ଶବ ମାୟା ପାହାଡ଼କୁ ଅଣାହେଲା, ଆଉ କେମିତି ସେ ଜୀବନ ପାଇଲା, ସେ ସବୁକଥା ବୁଢ଼ାଟି ତାକୁ ଠିକଣାକି କରି ବୁଝାଇ ଦେଲା । ତା ପରେ ବୁଢା ତାକୁ ହୁସିଆର କରିଦେଲା—ସେ ତାମ୍ ପାଖେ ସବୁଦିନ ରହିବ । ତା କଥା ମାନି ଚଳିବ । କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ବି କରିବ । ଏସବୁ ନ କଲେ ଭଗବାନ ତାକୁ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦେବେ । ବୁଢାଟି ତାପରେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା ।

ପାପ୍ ବଞ୍ଚିଉଠିବାରୁ ତାମ୍ ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ଉଭୟେ ଆନନ୍ଦରେ ଘରକୁ ଡ଼ଙ୍ଗାରେ ବାହୁଡ଼ିଲେ । ସେମାନେ କିଛି ଖାଇନଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଭୋକ ହେଉଥିଲା । ବଜାରଟିଏ ଦେଖି ଡ଼ଙ୍ଗାକୁ ତାମ୍ କୂଳକୁ ଲଗାଇଦେଲା । ଡଙ୍ଗାରେ ପାପ୍‌କୁ ଛାଡ଼ି ଖାଦ୍ୟପାଇଁ ସେ ବଜାରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ପାପ୍ ଡଙ୍ଗାରେ ବସି ତାମ୍‌କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ସେଠାରେ ବଡ଼ ଡଙ୍ଗାଟିଏ ଆସି ଲାଗିଲା । ଡଙ୍ଗାଟି ଦେଖିବାକୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ତାର ମାଲିକ ଜଣେ ଧନୀ ବ୍ୟବସାୟୀ । ସେ ଡଙ୍ଗା ଭିତରେ ବସିଥିଲେ । ପାପ୍‌କୁ ଦେଖି ତାଙ୍କ ଡଙ୍ଗାକୁ ଡାକେଇ ପଠେଇଲେ । ଏକୁଟିଆ ବସି ବସି ପାପ୍‌କୁ ଖରାପ ଲାଗୁଥିଲା । ସୁବିଧା ମିଳିବାରୁ ସେ ଆଉ ଡଙ୍ଗାକୁ ଚାଲିଗଲା । ତାକୁ ବି ଭୋକ କରୁଥିଲା । ଚା' ଖାଇବାର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସେ ରାଜି ହୋଇ-ଗଲା । ଚା' ଖାଇବାବେଳେ ଗପ ବି ବେଶ୍ ଜମିଲା । ବ୍ୟବସାୟୀଟି ପାପ୍‌ର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା କଲା । ପାପ୍ ବି ଫୁଲେଇ ନିଜର ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି ମନେ ମନେ ସେ ବେଶ୍ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କଲା ।

ବ୍ୟବସାୟୀଟି ଏହି ମଉକାରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ବିବାହ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକେଇଲା । ଫାପ ଦେଖିଲା—ବ୍ୟବସାୟୀଟି ବେଶ୍ ଧନୀ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଲେ ତାକୁ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଆରାମରେ ରହିବ । ସେତ କାମ କରିବାକୁ ଘୃଣାକରେ । ମଉଜ ମଜଲିସ୍‌ରେ ରହିବାକୁ ଭଲପାଏ । ତେଣୁ ସେ ତାଙ୍କ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇଗଲା । ତାମ୍ ବିଷୟରେ ପଦେ ବି କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ଫାପ୍‌ର ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ବ୍ୟବସାୟୀଟି ତାକୁ ତାଙ୍କ ଡଙ୍ଗାରେ ବସାଇ ନେଇଗଲା ।

ତାମ୍ ଜଳଖିଆ ଧରି ଆସି ଦେଖେ ତ, ଡ଼ଙ୍ଗାରେ ଫାପ୍ ନାହିଁ । ଫାପ୍‌କୁ ନ ଦେଖି ସେ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଫାପ୍‌ର ନାଁ ଧରି ଡ଼ାକି ଡ଼ାକି ଥକି ବି ଗଲା । ଉତ୍ତର କିନ୍ତୁ କିଛି ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ବୁଢ଼ା ନାଉରୀଟି ସବୁ କଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲା । ତାମ୍‌ର ବ୍ୟସ୍ତତା ଦେଖି ତାର ଦୟା ହେଲା । ପାଖକୁ ଆସି ତାମ୍‌କୁ ସବୁକଥା କହିଲା । ବ୍ୟବସାୟୀର ଠିକଣାଟି ମଧ୍ୟ ବତେଇଦେଲା । ଏସବୁ ଶୁଣି ତାମ୍ ଭାରି ରାଗିଗଲା । ସେ ଘରକୁ ଆଉ ବାହୁଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସିଧା ସେହି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲିଲା ।

ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ସେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଘରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ଏକ ବିରାଟ ଘର । ଆଗରେ ଫୁଲ ବଗିଚା । ଚାକର ଚାକରାଣୀ ବହୁତ । ଖବର ନଦେଲେ, ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସାଥିରେ ଭେଟ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଚାକର ହାତରେ ଖବର ଦେଇ ତାମ୍ ବାହାରେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ସେ ଦେଖିଲା, ଫାପ୍ ବଗିଚାରେ ଫୁଲ ତୋଳୁଛି । ତାମ୍ ଫାପ୍ ପାଖକୁ ଗଲା । ହଠାତ୍ ତାମ୍‌କୁ ଦେଖି ଫାପ୍

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଉଚ ବ ଗଲା । ପାପ୍ କହିଲା, ସେ ଯେଉଁ ମନ୍ଦାରେ ଅଛି, ତେଣୁ ତାମ୍ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତାମ ତ ପାପ୍‌କୁ ଦେଖି ରାଗି ଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ସେ ତାର ବିରକ୍ତିଭାବ ଦେଖାଇଲା ନାହିଁ । ବରଂ କହିଲା ସେ ପାପ୍‌କୁ ନେବାକୁ ସେ ଆସିନାହିଁ । ପାପ ତ ଏଠି ରହିଛି, ତା ସାଙ୍ଗରେ ତାର ଆଉ ସମ୍ପର୍କ ରହିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାକୁ ବଂଚାଇବା ପାଇଁ ସେ ଯେଉଁ ତିନି ଟୋପା ରକ୍ତ ଦେଇଛି, ପାପ୍ ତାକୁ ଫେରାଇଦେବା ଉଚିତ ହେବ । ସେଇ ତିନିଟୋପା ରକ୍ତ ଫେରାଇ ନେବାକୁ ସେ ଆସିଛି । ପାପ୍ ତା କଥାଶୁଣି ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲା । ତିନି ଟୋପା ରକ୍ତ ଦେଇ ଦେଲେ ତାକୁ ଆଉ ସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ରକ୍ତ ଦେବାକୁ ଖାଲି ତ ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ—ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଇ ଦେଲେ ନିଷ୍କୃତି ପାଇଯିବ ବୋଲି ଭାବିଲା । ସେଥିପାଇଁ, ହାତରେ ଧରିଥିବା ଫୁଲତୋଳା ଛୁରୀରେ ଆଙ୍ଗୁଠିରୁ ଟିକେ ସେ କାଟି ଦେଇ ତାମ୍‌କୁ ହାତ ଦେଖାଇବାକୁ କହିଲା । ତାମ୍ ହାତ ଦେଖାଇଥାଏ । ପାପ୍‌ର ରକ୍ତ ତା' ହାତରେ ଟୋପା ଟୋପା ହୋଇ ଦୁଇ ଟୋପା ପଡ଼ିଲା । ଯେମିତି ତୃତୀୟ ଟୋପା ରକ୍ତ ତାମ୍ ହାତରେ ପଡ଼ୁଛି, ପାପ୍‌ର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କୁଆଡେ ଉଭେଇଗଲା । ସେ ଅସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଶୁଖିଗଲା । ଶେଷରେ ସେ ଗୋଟିଏ ମଶା ହୋଇ ତାମ୍‌ର ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଗୁଣୁଗୁଣୁ ହୋଇ ବୁଲିଲା । ତା ଶବ୍ଦରୁ ଜଣାଯାଉଥିଲା ସତେ ଯେମିତି ସେ ବାରମ୍ବାର କହୁଛି "ମୁଁ ଭୁଲ୍ କଲି, ମୁଁ ଭୁଲ୍ କଲି । ମୋ ରକ୍ତ ମୋତେ ଫେରାଇ ଦିଅ ।"

ତାମ୍ ସେଠାରେ ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବି ଅପେକ୍ଷା କଲାନାହିଁ । ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଡଙ୍ଗା ନିକଟକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । ଆହୁଲା ମାରି ମାରି

ସେ ମାୟା ପାହାଡ଼ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ବୁଢାଟିକୁ ପୁଣି ସେ ସେଠି ଭେଟିଲା । ତାର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲା । ଯାପ୍‌ର କଥା ସବୁ ଶୁଣିସାରି ବୁଢ଼ାଟି କହିଲା "ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯେତେ ମାଣ୍ଡମଣା ଜନ୍ମ ହେବେ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଯାପ୍‌ର ସେଇ ଛନଛୋପା ରକ୍ତ ଖୋଜି ବୁଲିବେ ।"

ଲୋକଙ୍କୁ ଭଲ ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇବା ଓ ଉପକାରୀ ଲୋକଙ୍କୁ ନ ଠକିବା ପାଇ ଏହା ଏକ ଚେତାବନୀ । ଏସବୁ ଯେ ନକରେ, ସେ ଯାପ୍ ପରି ଦୁଃଖପାଏ । ଏବେ ବି ଏହା ଉଏର୍‌ନାମ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ।

○—

ଛାଇ

ପୃଥିବୀର ସପ୍ତାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଚୀନର ବିଶାଳ ପ୍ରାଚୀର ଅନ୍ୟତମ । ବହୁଦିନ ପୂର୍ବେ ଏଇ ପ୍ରାଚୀର ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଉଏର୍‌ନାମରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟ ଥିଲା । ସେଥିରୁ ଗୋଟିକରେ ଜାନ୍ ଥି ହୋଯ୍ୱାଂ ରାଜା ଥାଆନ୍ତି । ସେ ତ ଘୋର ଅତ୍ୟାଚାରୀ, ତାଛଡ଼ା ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଉପରେ ବହୁ ପ୍ରକାର କର ବି ଲଦି ଦେଇଥିଲେ । ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଝୁରି ଡରନ୍ତି । କେହି ତାଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର ବିଷୟରେ ପଦେ ବି କହନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶିକ୍ଷିତବ୍ୟକ୍ତି, ବିଶେଷତଃ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ କୌଣସି ଅତ୍ୟାଚାର ସହିବା କଷ୍ଟ । ସେମାନେ ସବୁବେଳେ ଅତ୍ୟାଚାର

ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କୁ ରାଜା ହୋୟୁାଂ ଜମା ଭଲ ପାଉନଥିଲେ । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଖୁବ୍ ରାଗ । ଟିକିଏ ଅଭିଯୋଗ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାଇଲେ ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରୁଥିଲେ । କେତେକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚୀର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଚୀନ୍ ପଠାଇ ଦେଉଥିଲେ ।

ଯେତେବେଳେ ହୋୟୁାଂଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ ଯୁବକ ଶିକ୍ଷକ ଥାଏ । ତା ନାଁ ଘୁଇ । ତା ନିଜ ଗାଁର ଝିଅଟିକୁ ସେ ବାହାହୋଇ ଥିଲା । ତା ନାଁ ମ୍ଲି । ବାହାଘର ପରେ ସେମାନେ ସେଇ ଗାଁରେ ରହୁଥିଲେ । ମ୍ଲି. ମା ହେବାକୁ ଯାଉଥାଏ । ହଠାତ୍ ଦିନେ ଘୁଇକୁ ହୋୟୁାଂଙ୍କ ଲୋକମାନେ ଧରି ନେଇ ଜେଲ୍‌ରେ ପୁରାଇ-ଦେଲେ । ମାସକପରେ ମ୍ଲିର ପୁଅଟିଏ ହେଲା । ଘୁଇ ତ ଆଗରୁ ନାଁ ବାଛିଥିଲା । ତେଣୁ ମ୍ଲି ପୁଅର ନାଁ ଦେଲା ଚୀନ୍ । ଘୁଇ ପୁଅକୁ ଦେଖିପାରୁ ନଥିବାରୁ ମ୍ଲିର ଭାରି ଦୁଃଖହୁଏ । ଆଶାରେ ମଣିଷ ବଞ୍ଚେ । ଦିନେ ନା ଦିନେ ଘୁଇ ତା ପାଖକୁ ଫେରିଆସିବ ବୋଲି ମ୍ଲିର ଦୃଢ଼ବିଶ୍ବାସଥାଏ ।

କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଚୀନ୍ ବଡ଼ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । କଥା କହି ଶିଖିଲା । ଅକ୍ଷର ଶିଖି ପାଠପଢ଼ିଲା । ମ୍ଲି ଘୁଇ ବଦଳରୁ ପୁଅକୁ ପାଠ ପଢ଼ାଏ । ସବୁବେଳେ ତାକୁ ତା ବାପା କଥା କହେ । ତା ବାପା ବିଦେଶରେ କାମ କରନ୍ତି ଓ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ଫେରି ଆସିବେ ବୋଲି ପ୍ରବୋଧ ମଧ୍ୟ ଦିଏ । ସବୁଦିନ ରାତିରେ ଶୋଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ମା ପୁଅ ଦୁହେଁ, ଘୁଇ ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସିବାପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି । ପୁଅ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ମ୍ଲି ଦୀପଟି ନେଇ ଝରକା ପାଖକୁ ଯାଏ । ସେଠି ଝୁଲା ଚୌକିରେ

ବସି ଗ୍ଭନ୍‌କୁ ଅପେକ୍ଷା କରେ। ଗ୍ଭତଟି ପାହିଯାଏ। ସବୁ ଗ୍ଭତ ଲୀର ଏମିତି ଭାବରେ କଟେ।

ଏହା ଭିତରେ ଚୀନ୍‌କୁ ଗ୍ଭରିବର୍ଷ ହୋଇଗଲାଣି। ଗୋଟିଏ ଗ୍ଭତର କଥା। ବାହାରେ ପ୍ରବଳ ଝଡ଼। ଘଡଘଡିରେ ଚୀନ୍‌ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା। ସେ ଭୟରେ ଚିତ୍କାର କଲା। ଲୀ ଲ୍ୟାମ୍ପଟି ଗୋଟିଏ ଟୁଲ୍ ଉପରେ ରଖି ଚୀନ୍‌ର ଖଟପାଖକୁ ଗଲା। ତା ପାଖକୁ ଗଲାବେଳେ ଲୀର ଛାଇଟା କାନ୍ଥରେ ପଡ଼ିଲା। ଚୀନ୍ ଛାଇକୁ ଦେଖି ଡରିଗଲା।

ସେ ପଗ୍ଭରିଲା "ମା ଏଇଟା କ'ଣ?" ଲୀ କହିଲା—'ତୋ ବାପାର ଛାଇ।" ଚୀନ୍ କ'ଣ ଭାବିଲା କେଜାଣି, ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆଣ୍ଠେଇପଡ଼ି ହାତଯୋଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ କହିଲା—"ବାପା! ମୁଁ ଶୋଇବାକୁ ଯାଉଛି।" ସେଇଦିନୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ଗ୍ଭତିରେ ଶୋଇବାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଚୀନ୍ ଆଣ୍ଠୁମାଡ଼ି ବସି ହାତଯୋଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ କହେ— ବାପା, ମୁଁ ଶୋଇବାକୁ ଯାଉଛି।"

କିଛିଦିନ ପରର କଥା। ଗ୍ଭତ ବେଶୀ ହୋଇନଥାଏ। ଗାଁ ମୁଖିଆମାନେ ମନ୍ଦିରରେ ବସି ଲୀକୁ ଡକେଇ ପଠେଇଲେ। ଗାଁ ମୁଖିଆଙ୍କ କଥା ତ ଭାଙ୍ଗିହେବ ନାହିଁ। ତାଛଡା ନିହାତି ଜରୁରୀ କାମ ନଥିଲେ ସେମାନେ ଡ଼କାନ୍ତି ନାହିଁ। ତେଣୁ ତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ସେଥିପାଇଁ ସେ ଘରେ ତାଲା ଦେଇ ମନ୍ଦିରକୁ ବାହାରିଲା। ଏତିକବେଳେ ଅଗ୍ଭନକ ଭାବେ ଗ୍ଭନ୍ ଧଇଁସଇଁ ହୋଇ ପହଞ୍ଚି କହିଲା--"ମୁଁ ଫେରିଆସିଛି।" ଲୀ ତାକୁ କହିଲା—'ପାଟି ନକର ଚୁପ୍‌ଗ୍ଭପ୍ ଘରେ ଲୁଚିଯାଅ। ପୁଅ ଘରେ ଶୋଇଛି। ତାକୁ ଉଠାଇବ ନାହିଁ। ମୁଁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆସୁଛି।" ଏହା କହି ଶୀଘ୍ର ବାହାରିଗଲା।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ହଠାତ୍ ଚୀନ୍‌ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଉଠି କାନ୍ଦିଲା । ଘରର କବାଟ ପାଖକୁ ଯାଇ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କହିଲା "ପୁଅ ଡର ନାହିଁ । ମୁଁ ତୋ ବାପା ଆସିଛି ।" କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଚୀନ୍ କହିଲା, "ନାଁ ନାଁ ! ତମେ ମୋ ବାପା ନୁହଁ । ମୋ ବାପା ବିଦେଶରେ ଥାଆନ୍ତି, ସବୁଦିନ ରାତିରେ ମୁଁ ଶୋଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ସେ ଆସନ୍ତି । ତମେ ଚାଲିଯାଅ ।" ଏହା କହି ସେ ପୁଣି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ଚୀନ୍ ମହା ଅଡୁଆରେ ପଡ଼ିଗଲା । କିଛି ବୁଝି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଲି କୁଆଡ଼େ ଗଲା, କିଛି ନ କହି ତରତର ହୋଇ ଚାଲିଗଲା । ପୁଅବି କହୁଛି, ବାପା ତାର ପ୍ରତିଦିନ ସେ ଶୋଇଲାବେଳେ ଆସେ । ତାହାହେଲେ, ଆଉ ଜଣେ ପୁରୁଷ ତା ଘରକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଆସୁଛି । ଲି ତ କୁ ତାହାହେଲେ ଆଉ ଭଲ ପାଉନାହିଁ । ବୋଧହୁଏ ଆଉ ଥରେ ସେ ବାହା ହୋଇଛି । ଏକଥା ଭାବି ସେ ଖୁବ୍ ରାଗିଗଲା । ସେଠାରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ରହିବାକୁ ତାର ଆଉ ଆଗ୍ରହ ନଥିଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ସେ ବାହାରିଲା । ଲି ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା । ପୁଲିସ ସହରକୁ ଆସି ତାକୁ ଖୋଜିଥିବାର ଖବର ଦେଲା । ଲି ଦେଖିଲା ଯେ, ଚୀନ୍ ରାଗରେ ତମତମ୍ ହେଉଛି । କାରଣ ଜାଣିବାକୁ ଲି ତାକୁ ପଚାରିଲା । ଚୀନ୍ କହିଲା "ତାକୁ ସେ ସନ୍ଦେହ କରୁଛି ।" କାହିଁକି ସନ୍ଦେହ କରୁଛି, ତା ବି କହିଲା । ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଦୌଡ଼ି ସେ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଲି ସବୁ କଥା ବୁଝିପାରିଲା । ଚୀନ୍‌ର ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ସେ ନିଜେ ଅନୁଭବ କଲା । ସେ ବହୁତ କାନ୍ଦିଲା । ବାହାରକୁ ଆସି ଚୀନ୍‌କୁ

କେତେ ଖୋଜିଲା । ପାଇଲା ନାହିଁ । ସେତେବେଳକୁ ଗ୍ବନ୍ ବହୁତ ଦୂର ପଳେଇ ଯାଇଥିଲା । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖରେ ସେ ନଈକୂଳକୁ ଗଲା । ତାର ବଞ୍ଚିବାର ଆଗ୍ରହ ମରିଗଲା । ସେଠି ଉଚ୍ଚ ପଥରଟିଏ ଉପରୁ ସେ ନଈକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ।

ଚୀନ୍‌ର ତ ଆଉ କେହି ନଥିଲେ । ପଡ଼ୋଶୀମାନେ ତାକୁ ନେଇ ପାଖରେ ରଖିଲେ ।

ଶିକ୍ଷକଗୋଷ୍ଠୀକୁ କ୍ଷମା ଦିଆଯାଇ ମୁକ୍ତ କରାଗଲା ବୋଲି ପରଦିନ ରାଜାଙ୍କର ଘୋଷଣା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଗ୍ବନ୍ ଲୁଚିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଏଇ ଖବର ପାଇଲା । ସେ ଖୁସି ହୋଇ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଘରକୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖେତ—ସେ ନାହିଁ । ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କଠାରୁ ତା'ର ଭସ୍ତାବହ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଘଟଣା ଶୁଣି ସେ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇଗଲା । ଚୀନ୍‌କୁ ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ନେଇ ଆସିଲା ।

ସେତେବେଳକୁ ଚୀନ୍‌ର ଶୋଇବା ବେଳ । ଘୃଟ୍‌ଘୁଟ୍ ଅନ୍ଧାର । ଗ୍ବନ୍ ଲାମ୍ପଟିକୁ ଲଗାଇ ଘର ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୋଇଦେଲା । ଦୁଆର କଳ ଆସିବା ବେଳେ, ତା ସ୍ତ୍ରୀ ଇ କାନ୍ଥରେ ପଡ଼ିଲା । ଚୀନ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆଣ୍ଠେଇପଡ଼ି ହାତଯୋଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା "ବାପା, ମୁଁ ଶୋଇବାକୁ ଯାଉଛି ।" ଗ୍ବନ୍ ସବୁ ଦେଖୁ-ଥାଏ । ପ୍ରକୃତ ସତକଥା ଜାଣିବାକୁ ତାର ଆଉ ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ ।

ଗ୍ବନ୍ ଦୁଃଖରେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଲା । ଯେଉଁ ପଥର ଉପରୁ ସେ ଡେଇଁପଡ଼ି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିଲା, ସେ ସେଠି ଗୋଟିଏ ବେଦୀ

ତିଆରି କଲା । ପ୍ରତି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ଚୀନ୍‌କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ସେଠାକୁ ଯାଏ । ସେଇଠି ସେମାନେ ବସି ଯୀଶୁଙ୍କୁ ମନେ ପକାନ୍ତି ।

ନ ବୁଝ ନ ଶୁଝ ସନ୍ଦେହରେ ମାତିଲେ, କଣ ବିଷମୟ ଫଳ ଫଳେ, ତାହା ଚୀନ୍ ଜୀବନରୁ ଶିଖିବାର କଥା ।

ବାଲି କଙ୍କଡ଼ା

ବହୁବର୍ଷ ତଳେ ଗୋଟିଏ ଶିକାରୀ ଥିଲା । ନାଁ ତାର ଡାଟ୍ରାଙ୍ଗ । ପ୍ରତିଦିନ ବଡ଼ ଭୋରରୁ ସେ ଉଠେ । ଧନୁଶରଟି କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ବଣକୁ ବାହାରିଯାଏ । ଦିନ ସାରା ଶିକାର କରେ । ମୁହଁ ସଞ୍ଜ-ବେଳକୁ ଘରକୁ ଫେରେ । ଡାଟ୍ରାଙ୍ଗର ଯିବା ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଭଙ୍ଗା ମନ୍ଦିର ପଡ଼େ । ସେଠାରେ ଦୁଇଟି ଛୋଟ ସାପ ରହନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଡାଟ୍ରାଙ୍ଗ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଡରି ଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ତା ଆଡ଼କୁ ଟିକିଏ ବି ଅନାନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଜାଣି ପାରିଲା । ଡର ତାର ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଉଭେଇଗଲା । ସବୁବେଳେ ସାପମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଦେଖି ତାର ଦୟା ହେଲା । ସେଥିପାଇଁ, ଫେରିବା ବାଟରେ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ମାଂସ ଖାଇବାକୁ ଦିଏ । ସେମାନେ ବି ମାଂସ ଖାଇବାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ତା

ବାଟକୁ ଗୃହଁ ରହିଲେ । ତାପରେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ତାର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ହୋଇଗଲା ।

ଦିନକର କଥା । ସେ ମନ୍ଦିର ପାଖ ଦେଇ ଗଲାବେଳେ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାରିଲା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶବ୍ଦ ଆସୁଥିବା ଜାଗାକୁ ଧାଇଁଗଲା । ସେଠି ଦେଖିଲା ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ହଳଦିଆ ସାପ ତା'ର ବନ୍ଧୁ ସାପ ଦୁଇଟିଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରୁଛି । ସେ ତ ଶିକାରୀ । ହଠାତ୍ ଶର ବିନ୍ଧି ସେ ଲମ୍ବା ସାପଟିକୁ ମାରିଦେଲା । କିନ୍ତୁ ତାର ଶର ଆଘାତରେ ଛୋଟ ସାପରୁ ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟ ମରିଗଲା । ତାଙ୍କ୍ରାଙ୍ଗ ମନରେ ଭାରି ଦୁଃଖ ହେଲା । ଗାତ ଖୋଳି ସେ ମଲା ଛୋଟ ସାପକୁ ପୋତି ଦେଲା ।

ସେଇ ରାତିରେ ତାକୁ ଭଲ ନିଦ ହେଲାନାହିଁ । ସେ ଦଉଡିରେ ଶୋଇଲା । କାହାର କଅଁଳିଆ ସ୍ୱରରେ ତା'ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିପଡ଼ି ଦେଖିଲା ଛୋଟ ସାପଟି ତା ବିଛଣା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ କହୁଛି "ଡରନାହିଁ ମୁଁ ତୋ ବନ୍ଧୁ । ତୁ ଆଜ ଭାରି ଭଲ କାମଟିଏ କଲୁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତୋତେ ପୁରସ୍କାର ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।" ଏହା କହି ସାପ ତାଙ୍କ୍ରାଙ୍ଗ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା । ତାଙ୍କ୍ରାଙ୍ଗ ପରୀକ୍ଷାକରି ତାହା ଗୋଟିଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ମଣି ବୋଲି ଜାଣିଲା । ପାଟିରେ ମଣିଟିଏ ରଖିଲେ ଯେକୌଣସି ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ସାଙ୍ଗେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରି ହେବ ବୋଲି ସେ ଜାଣିଥିଲା । ସେ ମଣିଟି ପାଇ ଖୁସି ହେଲା । ତାର ସଦ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବ ବୋଲି ଭାବିଲା ।

ତା' ପରଦିନ ତାଙ୍କ୍ରାଙ୍ଗ ଭୋରରୁ ଉଠି ଜଙ୍ଗଲକୁ ବାହାରିଲା । ମଣିଟିକୁ ସେ ତା ପାଟିରେ ଜାକିଥାଏ । ବାଟରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଗୋଟିଏ

କାଉ ଉଚ୍ଚ ଡାଳରେ ବସିଥିବାର ସେ ଦେଖିଲା । ପାଖରେ କୌଣସି ଶିକାର ଅଛି କି ନାହିଁ ଜାଣିବାକୁ ସେ କାଉକୁ ପଚାରିଲା । ଦୁଇଶହ ଫୁଟ ତାହାଣରେ ଗୋଟିଏ ହରିଣ ଅଛି ବୋଲି କାଉଟି ଖବର ଦେଲା । ଡାଡ୍ରାଙ୍ଗ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଠାକୁ ଗଲା । ହରିଣଟିକୁ ମାରି କରି ଆଣିଲା । ସେ କାଉକୁ କିଛି ମାଂସ ମଧ୍ୟ ଦେଲା । ସେହି ଦିନଠାରୁ ସେ କାଉକୁ ସାଥୀକଲା । ତା ପରଠୁ ଡାଡ୍ରାଙ୍ଗକୁ ବୁଲି-କରି ଆଉ ଶିକାର ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । କାଉ ଉଚ୍ଚ ଡାଳରେ ବସି ଶିକାରର ସନ୍ଧାନ କରେ । କାଉଠାରୁ ଖବର ପାଇ ଡାଡ୍ରାଙ୍ଗ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଶିକାର କରେ ।

ଦିନେ କାଉର ଆସିବାରେ ଡେରି ହେଲା । ଡାଡ୍ରାଙ୍ଗ କାଉକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଶିକାରକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ଯାହା ଶିକାର ମିଳିଲା, ସେଥିରୁ କାଉ ପାଇଁ କିଛି ମାଂସ ତା'ର ବସାବନ୍ଧା ଗଛ ପାଖରେ ରଖିଦେଇ ବୁଲିଗଲା । ଗୋଟିଏ ହେଟା ଆସି ସେ ମାଂସତକ ଖାଇ ଦେଲା । କାଉ ପରେ ଆସି ଦେଖିଲା, ତାପାଇଁ ଡାଡ୍ରାଙ୍ଗ ଖାଇବାକୁ କିଛି ରଖିନାହିଁ । ଡାଡ୍ରାଂଗ ଶିକାର କରିଛି, ଅଥଚ ତା'ପାଇଁ କିଛି ରଖିଲା ନାହିଁ ଭାବି ସେ ଭାରି ରାଗିଗଲା । ଖୁବ୍ ପାଟିତୁଣ୍ଡ କଲା । ଡାଡ୍ରାଂଗ ସେତିକିବେଳେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । କାଉକୁ ବୁଝେଇବାରେ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ କାଉ ବୁଝିଲା ନାହିଁ । ସେ ରାଗିକରି କାଉକୁ ଶର-ଟିଏ ମାରିଦେଲା । ପରଦିନ ଡାଡ୍ରାଂଗର ଶରରେ ଜଣେ ଶିକାରୀ ମରିଥିବାର ଶୁଣାଗଲା । ଶରଟି ତା ଛାତିରେ ପଶିଥିଲା ।

ଡାଡ୍ରାଂଗ ମଣିଷ ମାରିଥିବାରୁ ରାଜାଙ୍କ ଲୋକେ ତାକୁ ଧରି ନେଲେ । ତାକୁ ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡ ମିଳିଲା । ଜେଲରେ ଏକୁଟିଆ ରହି-ବାଟା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବାଧେ । ଡାଡ୍ରାଂଗ ତ ସବୁ ପଶୁପକ୍ଷୀ ଓ କୀଟ

ଟେଂଗଙ୍କ ଘନିଷ୍ଠ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଯାଉରେ । ସେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଗୀତ ବି ଶୁଣେ । ତେଣୁ ଜେଲରେ ଥାଇ ବି ସେ ଏକାକୀ ବୋଲି ଅନୁଭବ କଲାନାହିଁ । ରାଜାଘର ଧାନ କୋଠିରୁ ଚୋରି ଗୋଟିଏ ଦୈନନ୍ଦିନ ଘଟଣା । ଜଗୁଆଳି ଥାଇ ବି ସବୁବେଳେ ଚୋରି ହୁଏ । ଚୋର ଧରା ପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ରାଜା ଖୁବ୍ ରାଗନ୍ତି । ଚଟିଆ ଚୋରି କରୁଥିବା କଥା ସେ ଜେଲରଙ୍କୁ କହିଲା । ଜେଲର ରାଜ୍ୟ ଭଣ୍ଡାର ଜଗୁଆଳିଙ୍କୁ ଏ ଖବର ଜଣାଇଦେଲା । ରାଜା ମଧ୍ୟ ଏକଥା ଜାଣିଲେ । ଚଟିଆମାନଙ୍କୁ ସେଠୁ ଘୁଞ୍ଚାଇଦିଆଗଲା । ସେଠୁ ଚୋରି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ଦିନେ ହଜାର ହଜାର ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଧାଡ଼ି ବାନ୍ଧି ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ଡାଟ୍ରାଂଗ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପଚାରିଲା 'କାହିଁକି ପଳାଉଛକହେ ?"

ସେମାନେ କହିଲେ ' ନଈରେ ବଢ଼ି ଆସୁଛି ।"

ଡାଟ୍ରାଂଗ ଏକଥା ଜେଲରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଲା । ସେ ଧାଇଁ ରାଜାଙ୍କୁ ପ୍ରବଳ ବଢ଼ି ଆସୁଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ସତର୍କ କରିଦେଲା ।

ରାଜା ପ୍ରଥମେ ହସି ଉଡ଼ାଇ ଦେଲେ । ପ୍ରତିକାର କିଛି କଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପସମୟ ଭିତରେ ନଈରେ ବଢ଼ି ଭୁଷିଆସିଲା । ଘରଆଡ଼ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଗଲା । ରାଜା ନିଜର ଭୁଲ୍ ବୁଝିପାରିଲେ । ସେ ଡାଟ୍ରାଂଗକୁ ଡକେଇ ପଠେଇଲେ ।

ରାଜା ତାକୁ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ବିଶ୍ୱାସ ହେବାରୁ ତାକୁ ଜେଲରୁ ଖଲାସ କରିଦେଲେ । ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ଡାଟ୍ରାଂଗ ସବୁ କଥା ଜାଣିପାରୁଛି, ରାଜା ତାଠାରୁ ଶୁଣିଲେ । ତାପରେ ତାକୁ ନିଜର ମନ୍ତ୍ରୀ କରିଦେଲେ ।

ରାଜା ତାକୁ ସାଥିରେ ସବୁଜାଗାକୁ ନିଅନ୍ତି । ଯେଉଁ ଜୀବ ଯାହା କହନ୍ତି, ସେ ରାଜାଙ୍କୁ କହେ । ରାଜା ଶୁଣି ଭାରି ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ।

ରାଜାଙ୍କ ସବୁ ସଠିକ ଖବର ମିଳିଯାଏ । ଶାସନ କରିବାକୁ ରାଜାଙ୍କୁ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ନାହିଁ । ସତ୍ୟରେ ଶାସନ ଚାଲିବାରୁ ଲୋକମାନେ ବି ଖୁସିରେ ରହିଲେ । ଦେଶରେ ଅନ୍ୟାୟ ଆଉ ରହିଲା ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କର ବି ଅସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ ।

ଦିନକର କଥା । ରାଜା ସମୁଦ୍ର ପାର ହେଉଥାନ୍ତି, ସାଥିରେ ଡାଟାଂଗ । ଡ଼ଂଗା ଚାଲିଥାଏ । ଡାଟାଂଗ ଡ଼ଂଗା କରରେ ବସି ମାଛମାନଙ୍କ ସାଂଗରେ ଗପୁଥାଏ । ମାଛଟିଏ ଗୋଟିଏ ମଜା ଗୀତ ଗାଇଲା । ଡାଟାଂଗ ଗୀତ ଶୁଣି ହସି ହସି ବେଦମ ହୋଇଗଲା । ଏଇ ସମୟରେ ତା ପାଟିରୁ ମଣିଟି ପାଣିରେ ଝଡ଼ି ଖସିଗଲା । ଡାଟାଂଗ ଆଉ କିଛି ଶୁଣି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ କାଠ ହୋଇଗଲା । ସେ ଖୁବ୍ କାନ୍ଦିଲା । କାନ୍ଦିକରି ରାଜାଙ୍କୁ ସବୁ କହିଲା । ରାଜା ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଲେ । ବ୍ୟସ୍ତ ନ ହେବାକୁ କହିଲେ । ବୁଡ଼ାଳିମାନଙ୍କୁ ପଠେଇ ମଣି ଖୋଜିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ଦେଲେ ।

ବୁଡ଼ାଳିମାନେ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ବୁଡ଼ି ବୁଡ଼ି ବହୁ ଦିନ ଧରି ମଣି ଖୋଜିଲେ । କିନ୍ତୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଡାଟାଂଗ୍ ଖୁବ୍ ବିଚଳିତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ନିଜେ ଖୋଜିବାକୁ ଯିବାପାଇଁ ରାଜାଙ୍କ ଅନୁମତି ଲୋଡ଼ିଲା । ରାଜା ବି ଆପତ୍ତି କଲେ ନାହିଁ ।

ଡାଟାଂଗ୍ ସମୁଦ୍ର କୂଳକୁ ଗଲା । ସେଠି ବସି ବସି ସ୍ଥିର କଲା ଯେ ମଣି ପଡ଼ିଥିବା ଜାଗା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସମୁଦ୍ରକୁ ପୋତି ଦେବ । ସେ ଜାଗାଟି ଶୁଖିଲେ ମଣି ଖୋଜିବାକୁ ଆଉ ତାକୁ ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । ସେ ବହୁତ ଲୋକ ଲଗାଇ ସମୁଦ୍ର ପୋତିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଲୋକମାନେ ଖୁବ୍ ଖଟିଲେ । ସମୁଦ୍ରରେ ବାଲି ପକାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ସମୁଦ୍ର ପୋତି ହେଲା ନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ଥିଲା ସେଇଁଠି ରହିଲା । ଯାହା ବାଲିପଡ଼େ ଲହଡ଼ି ଆସି ତାକୁ ଧୋଇ-

ନିଏ । କିନ୍ତୁ ଚିହ୍ନିବ ଉଦେ ନାହିଁ । କିଛିଦିନ କାମ କଲାପରେ କାମିକାମାନେ ଥକି ପଡ଼ିଲେ । କାମ କିଛି ହେଉ ନ ଥିବାର ସେମାନେ ବି ଅନୁଭବ କଲେ । ଡାଠ୍ରାଂଗକୁ ଛାଡ଼ି ସେମାନେ ଚାଲିଗଲେ । ଡାଠ୍ରାଂଗ କିନ୍ତୁ ଫେରିଲା ନାହିଁ । ଏକାକୀ ରହିଗଲା । ରାତିଦିନ ସେ ଏକୁଟିଆ ବାଲି ପକାଏ । କେବେ ହେଲେ ସେ ବନ୍ଦ କରେନାହିଁ । ବାଲି ପକାଇ ପକାଇ ଶେଷରେ ସେ ମରିଗଲା ।

ଯେଉଁଠାରେ ଗୋଟେ ପ୍ରସ୍ତରିଆ ମୂର୍ତ୍ତି ଅଛିଏ ଥିଲା । ସେଠୁ ମଣି ହଜିଥିବା ଜାଗାଟି ପରିଷ୍କାର ଦେଖାଯାଏ ।

ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ସେଇ ମୂର୍ତ୍ତି ଆଗରେ ତାକୁ ସମାଧି ଦିଆଗଲା ।

ତା ପରଦିନ ସକାଳ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଙ୍କଡ଼ାଟିଏ ଆସି ବାଲି ତାଡ଼ିଲା । ଆଗରୁ ଏକଥା କେବେ ଦେଖାଯାଇ ନଥିଲା । ଲୋକେ କହିଲେ ଖାଲି ବାଲି ଟେକୁନାହିଁ । ଡାଠ୍ରାଙ୍ଗ ଆସି ସମୁଦ୍ର ପୋତାରେ ଲାଗିଲେ ।

ଏବେବି, ଆମେ ସମୁଦ୍ର କୂଳକୁ ଗଲେ ଦେଖୁ—ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଡାଠ୍ରାଙ୍ଗ ବା କଙ୍କଡ଼ା ଛୁଆ ବାଲିଖୋଳାରେ ଖୁବ ବ୍ୟସ୍ତ । ସେମାନେ ବାଲିରେ ସ୍ତୂପ କରନ୍ତି । ଲହରୀ ତାକୁ ଧୋଇନିଏ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ କାମ ବନ୍ଦ ହୁଏନାହିଁ । ପୁଣି ସେମାନେ ବାଲିରେ କାମ କରନ୍ତି ।

କେତେ ଯୁଗ ବିତିଗଲାଣି । ଏବେବି ଭିଏତ୍ନାମରେ ଲୋକେ କହନ୍ତି, ଡାଠ୍ରାଂଗର ଆତ୍ମା କଙ୍କଡ଼ା ଛୁଆ ରୂପରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ମଣି ଖୋଜୁଛି । ଏମାନେ ମଣିଷକୁ ବାରବାର ଚେତେଇ ଦିଅନ୍ତି ଯେ, ଆନନ୍ଦରେ ଖେଳ ହୋଇ ନିଜର ଆସ୍ଥାନ ହରାଅ ନାହିଁ ।

ଭଲପାଉଥିବା ପଥର

ଭିଏତ୍‌ନାମର ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଦେଶ । ନ୍ଗୁହନ୍‌ଲସି ସେଠାର ଶାସକ । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାଁ ଆନ୍ ଓ ଝିଅଙ୍କ ନାଁ ନାମ୍ । 'ହି' ନଈକୂଳରେ ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ରାଜପ୍ରାସାଦ । ସେହି ପ୍ରାସାଦରେ ସେମାନେ ରହନ୍ତି ।

ଉଆସର ଉପର ମହଲାରେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଘର । ସେଠୁ ବହୁଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଈଟି ଦେଖାଯାଏ । ନାମ୍‌କୁ ସେ ଘରଟି ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ । ସେଇ ଘରେ ବସି ବହୁଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନଈକୁ ଦେଖେ । ଡଙ୍ଗା ମିବାର ଦୃଶ୍ୟ ତାକୁ ଭାରି ଭଲଲାଗେ । ଦିନସାରା ସେ ଝରକା ପାଖରେ ବସି ପଢ଼େ । ସିଲେଇ କରେ, ଫୁରୁସତ-ବେଳେ ନଈକୁ ଅନାଇ ରହେ । ରାତିରେ ସେଠି ସେ ଶୁଏ ।

ଦିନକର କଥା । ନାମ୍ ସକାଳେ ତା ଘରେ ବସି ପଢୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ ତାର ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଗୀତଟି ଶୁଣିବା ପାଇଁ ସେ ନଈ ଭିତରକୁ ଚାହିଁଲା । ନଈ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଯୁବକ ମାଛଧରାଳି ଗୀତ ଗାଉଥିଲା । ତା ଚେହେରାଟି ତାକୁ ଖୁବ ଭଲ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୂରରେ ଥିବାରୁ ତା ମୁହଁ ସେ ଦେଖି ପାରୁନଥିଲା । ଯୁବକଟିର ସ୍ୱର ତ ରାଜା ଝିଅର ମନ କିଣି ନେଇଥିଲା । ତେଣୁ ଯୁବକଟି ନିଶ୍ଚୟ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥିବ ବୋଲି ସେ ଅନୁମାନ କରିନେଲା । ଏହାପରଠୁ ସବୁଦିନ ସକାଳେ ନାମ୍ ଝରକା ପାଖରେ ଆସି ବସେ । ଯୁବକଟିର ଗୀତ ଶୁଣେ ।

ଗୀତ ନ ଶୁଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝରକା ପାଖ ଛାଡ଼ ସେ କୁଆଡ଼େ ଯାଏ ନାହିଁ ।

ଏମିତି କିଛିଦିନ ବିତିଗଲା । ସବୁଦିନ ପରି ଦିନେ ନାମ୍ ମାଛ ଧରାଳର ଗୀତକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବେଳ ଆଖର ହେଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ନଈକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ କି ଗୀତ ବି ଗାଇଲା ନାହିଁ ।

ତା ପରଦିନ ମଧ୍ୟ ସେଇମିତି କଟିଗଲା । ତେବେ ବି ଡଙ୍ଗାର ଦେଖାନାହିଁ । ନମ୍‌କୁ କିଛି ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସେ କିଛି ଖାଇଲା ନାହିଁ କି କାହାରି ସାଙ୍ଗେ କଥା ମଧ୍ୟ କହିଲା ନାହିଁ । ଦିନ-ରାତି ଖାଲି ଝରକାପାଖରେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ହୋଇ ବସିରହେ । ପରିଚାରିକା ତାର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଭାରି ଡରିଗଲା । ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ନାମ୍ ବୁଝିଲା ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଯାଇ ଖବର ଦେଲା ।

ନୁହୁନ୍‌ଲସି ପରିଚାରିକାଠାରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣିଲେ । ସେ ମାଛଧରାଳୀକୁ ଧରିଆଣିଲାପାଇଁ ହୁକୁମ ଦେଲେ । ରାଜକର୍ମଚାରୀ-ମାନେ ଯୁବକଟିକୁ ଖୋଜି ପାଖ ଗାଁରେ ପାଇଲେ । ତା ନାଁ ହେଉଛି ସାନ୍ । ନୁହୁନ୍‌ଲସିଙ୍କ ନିକଟକୁ ତାକୁ ଅଣାଗଲା । ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ରାଜା ନାମ୍ ପାଖକୁ ଉପରକୁ ଗଲେ । ସେମାନେ ଘରେ ପଶିବା ପୂର୍ବରୁ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ସାନ୍ ଗୀତ ଗାଇଲା । ନାମ୍ ଗୀତ ଶୁଣି ହଠାତ୍ ଚମକିପଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା । ଗୀତଗାଉଥିବା କେଉଟକୁ ଦେଖାଇ ରାଜା, ନାମ୍‌କୁ କହିଲେ, "ଝିଅ ! ଏଇ ହେଉଛି ସେଇ ସାନ୍ ଯାହାର ଗୀତକୁ ତୁ ଭଲପାଉ ।"

ନାମ୍ ସାନ୍‌କୁ ଚାହିଁଲା । ସାନ୍‌ର ମୁହଁ ଭାରି ଅସୁନ୍ଦର ଓ ବିଭତ୍ସ । ଚାହିଁ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାକୁ ଦେଖି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନାମ୍‌ର ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ସେ ତାର ଦୁଇହାତରେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇ ଖୁବ୍

ଯୋରରେ ପଳାଇଗଲା । ଗଲାବେଳେ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲା । "ନାଁ ! ନାଁ ? ସେ ଏପରି ଅସୁନ୍ଦର ହୋଇ ପାରେନା । ମୁଁ ତାକୁ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ । ତାକୁ ତମେ ଏଠୁ ନେଇଯାଅ, ନେଇଯାଅ ।"

ସାନ୍ ମନଦୁଃଖରେ ତା ଗାଁକୁ ଫେରିଗଲା । ନାମ୍‌କୁ ଦେଖିବା ତାର ମୋଟେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ । ତା ପୁଣି ଅଶୋଭନୀୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ । ତଥାପି ତାର ଅପୂର୍ବ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ସେ ମୁଗ୍‌ଧ । ତାର କଥା ସବୁବେଳେ ତା ମନରେ ଆସେ । ସବୁବେଳେ ନାମ୍ କଥା ସେ ଭାବେ । ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ତା'ର ସବୁବେଳେ ଇଚ୍ଛା । ହେଲେ ଡ଼ଆସକୁ ସେ ଆସିପାରେ ନାହିଁ । ଦେଖି ବି ପାରେ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ନାମ କଥା ଝୁରିଝୁରି ତାର ଖାଇବା ପିଇବା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ସେ ରୁଗ୍‌ଣ ହୋଇଗଲା । କୌଣସି ଚିକିତ୍ସା ତାକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ମରିଗଲା । ପ୍ରଥାନୁସାରେ, ତା ଶବକୁ ଗୋଟିଏ କାଠବାକସରେ ରଖା ହୋଇ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କବର ଦିଆଗଲା । ତା ପରିବାରର ଲୋକମାନେ ରାତିରେ କବର ପାଖରେ ରହିଲେ ।

ସକାଳେ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ କବରଖାନାରୁ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ସେମାନେ ଘରେ ଗୋଟିଏ ମୂଲ୍ୟବାନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧଳାପଥର ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ଗାଁରେ ଏଇ ପଥର ବିଷୟରେ ବେଶ୍ ଆଲୋଚନା ହେଲା । ଶେଷରେ ଲୋକଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁସାରେ ନୁହ୍ମନ୍‌ଲିସିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏହା ପଠାଗଲା ।

ରାଜା ପଥରକୁ ଦେଖି କହିଲେ—"ଏହା ହେଉଛି ଭଲ ପାଇବାର ପଥର ।" ସେ ଗୋ' କପ୍ ଟିଏ ଅଣାଇ ସେଥିରେ ପଥରଟିକୁ ବୁଡ଼େଇ ଦେଲେ । କପ୍ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ମାଛଧରାଳୀର ଛୁଲ ଡ଼ଙ୍ଗା ଏପଟ ସେପଟ ହେବାର ଦେଖାଗଲା । ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ରାଜା ନୁହ୍ନଲସି କହିଲେ—''ପ୍ରେମର ସ୍ମୃତି ସବୁବେଳ ପାଇଁ ରହେ । ତାହା ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମଧ୍ୟ ମିଳାଇ ଯାଏ ନାହିଁ ।

ରାଜା ଗ୍ଲୁ କପ୍‌ଟିକୁ ନାମ୍‌କୁ ଦେଇଦେଲେ । ନାମ୍‌ ଗ୍ଲୁ କପ୍‌ ଭିତରେ ସେଇ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଶିହରି ଉଠିଲା । ତାର ଭୁଲ ଜାଣି ପାରିଲା । ଫେରିବା ପାଇଁ ବାଟ ତାର ନଥିଲା । ସେ ଭାବିଲା—ନାଉରିଟିର ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ ସେ ପାଗଳ ହୋଇଛି । ଭଲ ବି ପାଇଛି । ପ୍ରେମ ବି ନେଇଛି, କିନ୍ତୁ ତା ବଦଳରେ କ'ଣ ଦେଇଛି ? ତାକୁ ଗାଳି ଦେଇ ବିଦାକରି ଦେଇଛି ।

ଦୁଃଖରେ ସେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । କପ୍‌ଟିକୁ ନେଇ ଉପର ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା । ସେଠି ସେ ଚୌକିରେ ବସେ । କପଟିକୁ ଆଣି କୋଳରେ ଥୁଏ । ଡଙ୍ଗାରେ ନାଉରିନି ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଥିବାର ସେ ଦେଖେ । ଖୁବ୍‌ କାନ୍ଦେ । ତାର ଲୁହଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ଲୁ କପ୍‌ ଭିତରେ ପଡ଼େ । ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ତାହା ମିଳାଇଯାଏ । ଯେତେବେଳେ, ସବୁ ବିନ୍ଦୁ ମିଳେଇଯାଏ, ନାମ୍‌ ଅନୁଭବ କରେ ସତେ ଯେମିତି ତାର ଜୀବନ ନାହିଁ, କ୍ଳାନ୍ତ ଶ୍ରାନ୍ତ ସେ । ଚୁପ୍‌ ହୋଇ ଖାଲି ବସି ରହେ ।

ଏମିତି ଭାବି ଭାବି ନାମ୍‌ ବି ମରିଗଲା । ଦୁହେଁ ଅନ୍ୟ ଜଗତରେ ଏକାଠି ରହିଲେ ।

ଭିଏତ୍‌ନାମରେ ଏବେବି ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କ ପ୍ରେମ ଏ ଜୀବନରେ ସରେ ନାହିଁ । ପରଜୀବନକୁ ବି ଲମ୍ବିଥାଏ । ଯଦି ଦୁଇଜଣ ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ଅଥଚ ଏ ଜୀବନରେ ମିଳନ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ, ତେବେ ବି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଅପେକ୍ଷାରତ ପାହାଡ଼

(ଉତ୍ତର ଭିଏତ୍‌ନାମର ଲଙ୍ଗସନ୍ ନିକଟରେ ସମୁଦ୍ର ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ । ତା ଉପରେ ପଥରଟିଏ । ତାକୁ ଦେଖିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ । ମନେହୁଏ ସତେଯେମିତି ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପିଲାଟିଏ କାଖେଇ ସମୁଦ୍ରକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ହୋଇଛି । ନାବିକମାନେ ତାକୁ କହନ୍ତି "ଅପେକ୍ଷାରତ ପାହାଡ଼ ।" ଜନଶ୍ରୁତି କହେ, ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ସେଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ପଥର ପାଲଟି ଯାଇଛି ।)

ଅନେକଦିନ ତଳେ ଭିଏତ୍‌ନାମର ଲଙ୍ଗ୍‌ସନ୍ ଗାଁରେ ଜଣେ କୃଷକ ଓ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ରହୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଦୁଇଟି ପିଲା— ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଝିଅ । ସେତେବେଳକୁ ପୁଅ ଲାନ୍‌ର ବୟସ ଚଉଦ ଓ ଝିଅ ନାମ୍‌ର ବୟସ ନଅ ବର୍ଷ । ସେ ବର୍ଷ ଭୀଷଣ ବତାସ ହେଲା । ସେଥିରେ କୃଷକ ଓ ତା ସ୍ତ୍ରୀ ମରିଗଲେ । ଲାନ୍ ଓ ନାମ୍ ପରସ୍ପରକୁ ଖୁବ ଭଲପାଆନ୍ତି । ସେ ଏକାଠି ମିଶି ତାଙ୍କ ଜମିବାଡ଼ି ଚାଷ କରି ଚଳିଯାଆନ୍ତି ।

ଦିନେ ଲଙ୍ଗ୍‌ସନ୍‌କୁ ଗୋଟିଏ ସର୍କସଦଳ ଆସିଥିଲା । ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ଲାନ୍ ଓ ନାମ୍ ସର୍କସ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେ ସର୍କସ ଦଳରେ ଜଣେ ଭବିଷ୍ୟତ ବକ୍ତା ଥିଲେ । ସବୁ ଲୋକଙ୍କ ପରି ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଲାନ୍‌ର ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହ ହେଲା । ସେ ଯାଇ ଭବିଷ୍ୟତ ବକ୍ତାଙ୍କୁ ତା'ର ଭବିଷ୍ୟତ କହିବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲା । ଭବିଷ୍ୟତ ବକ୍ତା ଲାନ୍‌କୁ କହିଲେ "ସେ ଓ ତା ଭଉଣୀ ପରସ୍ପରକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେମାନେ

ସ୍ଵାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ହେବେ ।" ଲିନ୍ ଯଦିଓ ଏହା ବିଶ୍ବାସ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା, ତଥାପି ସେ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ଭବିଷ୍ୟତ ବକ୍ତାଙ୍କ କଥା ଅନ୍ୟଥା ହେବନାହିଁ । ଏକଥା ଘଟିବାକୁ ଦେବନାହିଁ ବୋଲି ସେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲା । ସେ କିନ୍ତୁ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ ବିଷୟରେ ନାମ କୁ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ।

ତା ପରଦିନ ରବିବାର । ଭାଇଭଉଣୀ ଦୁହେଁ ଜାଳେଣୀ କାଠ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଗଲେ । ବଣରେ ନାମ୍ ଖାଇବା ଜିଆଁରି କରୁ-ଥାଏ । ଲିନ୍ ଜଙ୍ଗଲରୁ କାଠ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ନାମ୍ କୁ ଆସି ଉଣ୍ଡୁଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ନାମ୍ ଉଣ୍ଡାବଡ଼ାରେ ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲା, ଲିନ୍ ଛପି ଛପି ଯାଇ କୁରାଢ଼ିରେ ତା ପଛପଟ ମୁଣ୍ଡରେ ଚୋଟେ ଦେଲା । ତାପରେ ବୁଲାପଡ଼ି ସେ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଦୌଡ଼ିଲା । ଅଣନିଶ୍ବାସୀ ହୋଇ ସେ ଦୌଡ଼ୁଥାଏ । ପଛକୁ ଥରଟିଏ ବି ବୁଲାପଡ଼ି ଅନାଇ ନାହିଁ । ପୂରା ଗୋଟିଏ ଦିନ ସେ ଦୌଡ଼ିଲା । ସେତେବେଳକୁ ସେ ଲଙ୍ଗ୍ ସନ୍ ଠାରୁ ବହୁଦୂରରେ । ସେଠି ଥରଟିଏ ବିଶ୍ରାମ ନେଲା । ତା ପରେ ପାଖରେ ଥିବା ଗାଁକୁ ଗଲା ।

ସେଠାରେ ସେ ତାର ନାଁ ବଦଳେଇ ଟାନ୍ ବୋଲି କହିଲା । ବାପା ମା ହେଉଣ୍ଡି ପିଲା ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ଗୋଟିଏ କମାର ଘରେ ଗୃହକର୍ମ କଲା । ଟାନ୍ ଖୁବ୍ ପରିଶ୍ରମୀ । ସେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରେ । କମାର ତା ଉପରେ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ସବୁ କାମ ତାକୁ ଶିଖାଇ ଦେଲା । ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ସେ ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ କମାର ପାଲଟିଗଲା ।

କମାରଟି ଟାନ୍ କୁ ନିଜ ପୁଅ ପରି ଭଲପାଏ । କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ଟାନ୍ କୁ ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ବ ଦେଇ ଅବ୍ୟାହତି ନେଇଗଲା । ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ତାର କାଳ ବି ହୋଇଗଲା । ମରିବା ପୂର୍ବରୁ

ସେ ତାର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଟାନ୍ ନାଁରେ ଉଇଲ କରି ଦେଇଥିଲା । ଟାନ୍‌ର କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇଗଲା । ସେ ତ ଖୁବ୍ ପରିଶ୍ରମୀ । ତେଣୁ ସେ ବେଶ୍ ଭଲରେ ଚଳିଲା ।

ମିଷ୍ଟର ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ପାଖ ଗାଁର ଜଣେ କୃଷକ । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କାମ ସେ ଟାନ୍ କାରଖାନାରେ କରାନ୍ତି । ଯିବା ଆସିବାରେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଟାନ୍‌ର ସମ୍ପର୍କ ଖୁବ୍ ଭଲ । ଥରେ ଉଇଲ୍‌ସନ୍, ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଝିଅ ଆନ୍ ତା ଘରକୁ ଆସିଲେ । ଟାନ୍ ତ ଏକୁଟିଆ । ତା ଘରଟି କିନ୍ତୁ ବେଶ ବଡ଼ । ତେଣୁ ସେମାନେ ସେଠାରେ କିଛି-ଦିନ ରହିଗଲେ ।

ଆନ୍ ତ ଦେଖିବାକୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ଟାନ୍, ଆନ୍ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ଦମ୍ପତ୍ତି ଏଥିରେ ଖୁସି ହୋଇଗଲେ । ସେମାନଙ୍କର ବାହାଘର ମଧ୍ୟ କରିଦେଲେ । ତାପରେ ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନେଇ ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ ।

ଟାନ୍‌ର ପରିବାର ହେଲା—ସେ ଓ ତା ସ୍ତ୍ରୀ । ଉଭୟେ ଖୁବ୍ ଖୁସିରେ ରହିଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ବି ହେଲା । ଛୋଟ ପରିବାରଟି ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ସମୟ କଟାଉଥାନ୍ତି ।

ଟାନ୍‌ର ବ୍ୟବସାୟ ଖୁବ୍ ଭଲ ଚାଲୁଥାଏ । ବ୍ୟବସାୟ ସନ୍ଧାନରେ ବେଳେବେଳେ ସେ ଆଗରୁ ବିଦେଶ ଯାଉଥିଲା । ଏବେ କିନ୍ତୁ ତା ପୁଅକୁ ଛାଡ଼ି ସେ ଆଉ ବିଦେଶ ଯାଏ ନାହିଁ । ସେ ଏଣିକି ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସୀ ଚାକରକୁ ସବୁକଥା ବୁଝେଇ ବିଦେଶ ପଠାଏ ।

ଦିନକର କଥା, ଦର୍ପଣ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ଆନ୍ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଉଥାଏ । ତା ବାଳଗୁଡ଼ିକ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ଟାନ୍ ପଛପଟେ

ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ଆନ୍‌ର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ସେ ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ପ୍ରଶଂସା କରୁଥାଏ । ତା'ର ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ଗର୍ବ ବି ଅନୁଭବ କରୁ-ଥାଏ । ଆନ୍‌ର ମୁଣ୍ଡ ପଛପଟେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା କଟାଦାଗ ଉପରେ ହଠାତ୍ ଟାନ୍‌ର ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଦାଗ କେମିତି ହେଲା ବୋଲି ସେ ଆନ୍‌କୁ ପଚାରିଲା ।

ବିନା ଦୋଷରେ ଆନ୍‌ର ଭାଇ ତାକୁ ମାରିଦେବ ବୋଲି କେମିତି କୁରାଢ଼ୀରେ ହାଣିଦେଲା ଓ ବଣୁଆମାନେ ତାକୁ ଜଙ୍ଗଲରେ ଦେଖି ମିଷ୍ଟର ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ, ସେ ସବୁକଥା ଟାନ୍‌କୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି କହିଲା ।

ତାପରେ ସେ ଉଇଲ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଘରକଥା ମଧ୍ୟ ତାକୁ କହିଲା । ଉଇଲ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କର ପିଲାପିଲି ନଥିଲେ । ସେଇଦିନଠାରୁ ମିଷ୍ଟର ଉଇଲ୍‌ସନ୍ ତାକୁ ନିଜ ଝିଅ ପରି ପାଳିଲେ । ପ୍ରଥମେ ତାର କିଛି ମନେ ରହୁନଥିଲା । ତାପରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ତା'ର ସ୍ମରଣଶକ୍ତି ଫେରିଆସିଲା । ସେ ଏ କଥା କାହାଆଗେ କହି ନଥିଲା । ଟାନ୍ ହେଉଛି, ପ୍ରଥମ ଲୋକ, ଯାହାକୁ କି ସେ ଏକଥା କହୁଛି ।

ଟାନ୍ ସବୁ ଶୁଣିଲା । ଆନ୍ ପ୍ରକୃତରେ କିଏ—ସେ କଥା ଜାଣିବାକୁ ତାର ଆଉ ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ଭାରି ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କ କଥା ଯେ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ସତ, ଏକଥା ସେ ଜାଣିପାରିଲା । କିନ୍ତୁ ଆନ୍‌କୁ ସେ ଏ ବିଷୟରେ କିଛି ହେଲେ କହିଲା ନାହିଁ । ମନକଥା ମନରେ ଥାଏ । ବ୍ୟବସାୟ ସନ୍ଧାନରେ ବିଦେଶ ଯିବାକୁ ସେ ସ୍ଥିର କଲା । ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ପରେ ସେ ବିଦେଶ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା । ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସିବ ବୋଲି କହି ଆନ୍‌ଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଲା ।

ଦିନ ପରେ ଦିନ—ସପ୍ତାହ ପରେ ସପ୍ତାହ—ମାସ ପରେ ମାସ ବିତିଗଲା । ଏହିପରି ଛ'ମାସ କଟିଗଲା । ଟାନ୍ ତେବେ ବି ଫେରିଲା ନାହିଁ । ଆନ୍ ସବୁଦିନେ ସମୁଦ୍ରକୂଳକୁ ଯାଏ । ହବୁ ନାଉରିଙ୍କୁ ଟାନ୍ କଥା ପଚାରେ । କେହି କିଛି କହିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଟାନକୁ ଖୋଜିବାକୁ ସେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଲୋକ ବି ପଠାଇଲା, କୌଣସିଠାରେ ତା'ର ପତ୍ତା ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ଆନର ମୁଣ୍ଡପିଟା ଦାଗ କଥା ଟାନ୍ ଠିକଣାଟି ପଚାରୁଥିବାର ତାର ମନେପଡ଼ିଲା । ଶେଷରେ ସେ ଟାନ୍ର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଜାଣିପାରିଲା । ସେ ଯେ ତା ଭାଇ ଟାନ୍—ଏହା ତାକୁ ଆଉ ଅଛପା ରହିଲା ନାହିଁ । ସାଙ୍ଗରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁଅଟିକୁ ଧରି ଲଙ୍ଗ୍ସନ୍ରେ ଥିବା ପୁରୁଣା ଘରକୁ ଆନ୍ ଫେରିଆସିଲା ।

ପ୍ରତିଦିନ ଆନ୍ ତା ପୁଅକୁ ନେଇ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଯାଏ । ତାକୁ କାଖେଇ ସେ ତା ସ୍ୱାମୀର ଜଙ୍ଗା ଫେରିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁରହେ । ତାର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ—ଟାନ୍ ନିଶ୍ଚୟ ଲଙ୍ଗ୍ସନ୍କୁ ଫେରିଆସିବ । ସେଥିପାଇଁ, ସେଇଠାରେ ଠିଆହୋଇ ସେ ସମୁଦ୍ରକୁ ଚାହିଁରହେ । ପୁଅକୁ କାଖରେ ଧରି ସବୁଦିନ ସେ ସେଠାରେ ଟାନ୍ର ଫେରନ୍ତା ବାଟକୁ ଅପେକ୍ଷା କରେ । ସେହି ପାହାଡ଼ରେ ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ଆନ୍ ଓ ତାର ପୁଅ ପଥର ପାଲଟିଗଲେ ।

ଯାହା ଘଟି ଗଲାଣି, ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନିଅ । ନହେଲେ ଜୀବନ ବିଷମୟ ହେବ ।

ପଡ଼ୋଶୀ

ଭିଏତ୍‌ନାମର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ସହର । ସେଠି ଆନ୍ ବୋଲି ଝିଅଟିଏ ଥିଲା । ତା'ର ତିନିଭଉଣୀ ଓ ଦୁଇ ଭାଇ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ତା'ଠୁ ଛୋଟ । ବାପା ମା'ଙ୍କ ପାଖରେ ସେମାନେ ରହନ୍ତି । ବାପା ତାଙ୍କର କମାର । ସକାଳୁ କମାରଶାଳକୁ ଯାଆନ୍ତି । ସେଠାରେ ଦିନଯାକ ରହନ୍ତି । ପିଲାମାନେ ସକାଳୁ ସ୍କୁଲକୁ ଚାଲି-ଯାଆନ୍ତି । ସେଠାରେ ସାରାଦିନ କଟାନ୍ତି । ଛୁଟିଦିନରେ ବି ଘରେ ରହନ୍ତି ନାହିଁ । ଘରୁ ଖସିଯାଇ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସାଥିରେ ଖେଳନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ନଈରେ ବି ପହଁରନ୍ତି ।

ଘରେ ମା'ଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆନ୍ ବି ରହେ । ଘରର ବଡ଼ଝିଅ ସେ । ପ୍ରଥାନୁସାରେ ମା'ଙ୍କୁ ସବୁ କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଦିନଯାକ ମା ଝିଅ ଘରପାଇଟିରେ ପ୍ରାୟ ବ୍ୟସ୍ତ ରହନ୍ତି । ଯାହାହେଉ, ଦିନଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସୁଖରେ କଟିଯାଏ ।

ଆନ୍‌ଙ୍କ ପାଖଘର ଜଣେ ବିଧବା ବୁଢ଼ୀଙ୍କର । ତାଙ୍କ ନାଁ ଶ୍ରୀମତୀ ଏକ୍‌ସ । ତାଙ୍କ ଗୁଣ ଯୋଗୁ କେହି ତାଙ୍କୁ ଭଲପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ପିଲାମାନଙ୍କର ତାଙ୍କୁ ଭାରି ଡର । ବାହାରେ ଖେଳିଲା ବେଳେ, ଟିକିଏ ପାଟିକଲେ, ଶ୍ରୀମତୀ ଏକ୍‌ସ ତାଙ୍କୁ ଗାଳିଦିଅନ୍ତି । ବଲ୍‌ଟିଏ ତାଙ୍କ ଅଗଣାରେ ପଡ଼ିଲେ, ବିରକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ଘାସ ଦଳି ହୋଇଯିବ ବୋଲି ରାଗନ୍ତି । ସେ ପିଲାଙ୍କୁ ଅଗଣାକୁ ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ନିଜେ ବାଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ବଲ୍ ଟିକୁ ବାହାର କରି ଆଣି ଦିଅନ୍ତି ।

ଦିନେ ଦିନେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଖେଳ ସେ ଦେଖନ୍ତି । ବେନିୟମ ହୋଇଗଲେ, ଖେଳର ନିୟମ ବତାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସବୁକଥାରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି । ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ କଳି ହେଲେ ସେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ବେଳେବେଳେ ପଶି ତାଙ୍କ ସମ୍ବାଦ ବୁଝିନିଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପେଟରେ ଲୁଣ ମିଳାଏ ନାହିଁ । ଯାହାକୁ ଦେଖନ୍ତି, ତାକୁ ସବୁକଥା କହନ୍ତି । ସବୁ ଆଡ଼େ ବୁଲି ବୁଲି ମଧ୍ୟ ଗପନ୍ତି । ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଚୁଗୁଲିଆ ବୋଲି କହନ୍ତି । ଆଉ କେତେକ ତାଙ୍କୁ 'ଢେଙ୍କୁରା' ବୋଲି ଡାକନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଏକ୍ସ କାହାଘରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ରହି ପାରନ୍ତିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆନଙ୍କ ଘରେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ବସିରହନ୍ତି । ତା ମା'ଙ୍କୁ ବହୁତ କଥା କହନ୍ତି, ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । ଆନ୍ ବି ସବୁ ପିଲାପରି ତାଙ୍କୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପାଖରେ ରହି ତାଙ୍କର ବହୁତ ଭଲଗୁଣ ସେ ଦେଖିଲା । ପାଉଁରୁଟି କିପରି ତିଆରି କରିବ ତାକୁ ସେ ବତାଇ ଦେଲେ । ନୂଆ ନୂଆ ରନ୍ଧା ଓ ସିଲେଇ ମଧ୍ୟ ଶିଖାଇ ଦେଲେ ।

ଆନ୍‌ର ମା ଶ୍ରୀମତୀ ଏକ୍ସଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ସମ୍ମାନ ବି ଦିଅନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କୁ ଚା ଓ ପିଠା ନ ଖୁଆଇ ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ଅସୁବିଧା ବେଳେ ଆନ୍‌ର ମା ଶ୍ରୀମତୀ ଏକ୍ସଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତି । ସେ ଯାହା କହନ୍ତି ଆନ୍‌ଙ୍କ ମା ତାହା ମାନନ୍ତି ଆଉ କହନ୍ତି, 'ଶ୍ରୀମତୀ ଏକ୍ସଙ୍କ କଥାରେ ଚାଲିଲେ, ବିପଦ ଜମା ନାହିଁ । ଅସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ହେବନାହିଁ । ତାଙ୍କଠାରୁ ବଳି ଆଉ ସୁନ୍ଦର ପରାମର୍ଶ କେହି ଦେଇ ପାରିବେନାହିଁ ।"

ଦିନେ ଶ୍ରୀମତୀ ଏକ୍ସ ଯିବା ପରେ ଆନ୍ ତା ମା'ଙ୍କୁ ପଚାରିଲା "ବୁଢ଼ୀ ପରକଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାନ୍ତି ଆଉ ପରଚର୍ଚ୍ଚା କରନ୍ତି ବୋଲି ସହରର ଯାକ ତ କେହି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତୋର

ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କେମିତି ଭଲ ପଡ଼ୁଛୁ ? ତୁ କାହିଁକି ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଭକ୍ତି ଆଉ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଉ ?"

ଆନର ମା ବୁଝିଅଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ "ପ୍ରତି ମଣିଷ ଦୁର୍ବଳ । ଦୋଷଶୂନ୍ୟ ନୁହେଁ । ଶ୍ରୀମନ୍ତି ଏକ ମ ନରନ ମଣିଷ । ସେଥିରୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମ କପରି ହେବ ? ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କ ସମାଲୋଚନା କରନ୍ତି, ସେମାନେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଅନେକ ଖରାପ । ଶ୍ରୀମନ୍ତି ଏକ ସ ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ପଷ୍ଟବାଦୀ । ପରର ଦୋଷ ଦେଖିଲେ ଖଣ୍ଡନ୍ତି । ମନରେ ତାଙ୍କର ଘୃଣାଭାବ ନଥାଏ । ଲୋକକୁ ବଦଳାଇ ଭଲ କରିବା ନେଇ ଯେ ଖଣ୍ଡଣେ, ସେ ପ୍ରକୃତରେ ପରମ ବନ୍ଧୁ । ଶ୍ରୀମନ୍ତି ଏକ୍ସ ସେଇ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ । ତା ଛଡ଼ା ସେ ସତ କହନ୍ତି— ଅପ୍ରିୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ । ସେ ଜଣେ ଉଦାରଶୀଳ ମହିଳା । ନିଜର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଅନ୍ୟଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସେ ପରଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ପରଚର୍ଚ୍ଚା ବି କରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଭଲଗୁଣ, ମନ୍ଦଗୁଣ ତୁଳନାରେ ନଗଣ୍ୟ । ତାଛଡ଼ା, କୌଣସି ମଣିଷକୁ ତା ଜୀବଦଶାରେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଆମେ ଲୋକର ଯାହା ଦେଖ, ତାହା ତାର କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପର ଅଂଶ ବିଶେଷ । ତେଣୁ ମଣିଷ ମଲାପରେ, ତାର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ମିଳିବ । ବିଚାର କରିବ, ସେ ଭଲ କି ମନ୍ଦ ।"

ହଠାତ୍ ଦିନେ ଖବର ଆସିଲା—ଶ୍ରୀମନ୍ତି ଏକ୍ସ ଆଉ ଇହ ଜଗତରେ ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ତ ନିଜର କେହି ନଥିଲେ । ସହରର ଲୋକେ ତାଙ୍କ ଘରେ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଗଲେ । ଶବସତ୍କାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଶବ ଉଠାଇବା ବେଳେ ଦେଖିଲେ, ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ କିଛି କାଗଜ । ପଢ଼ିବାବେଳକୁ ଦେଖାଗଲା ସେଇଟା ତାଙ୍କର ଉଇଲ୍ । ସେଥିରେ ସେ କ'ଣ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଜାଣିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କର

କୌତୁହଳ ହେଲା । ତେଣୁ ଉଇଲ୍‌ଟିକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ପଢ଼ାଗଲା ।

ଜଣା ପଡ଼ିଲା – ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଏକ୍‌ସଙ୍କର ବେଶ୍ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି । ତାହାର ବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ସେ ସହରର ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ଦାନ କରି ଯାଇଥିଲେ । ତା' ଛଡ଼ା ସେଥିରେ ସେ ସ୍କୁଲ ପିଲା-ମାନଙ୍କର ଖେଳିବାପାଇଁ ବଡ଼ ଖେଳପଡ଼ିଆ, ଡାକ୍ତରଖାନା ପାଇଁ ନୂଆ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିଣିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ସ୍କୁଲର ଘର ନଥିବା ଉପଲବଧି କରି ନୂତନ ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ କିଛି ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ଦାନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଉଇଲରେ ଲେଖାଥିଲା ଆନ ର ମା ବ୍ୟତୀତ ସହରରେ ଅନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କପ୍ରତି ବିମୁଖ । ସେ ଜଣଙ୍କ କେବଳ ତାଙ୍କର ପରମ ବନ୍ଧୁ । ତା'ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରର ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ ସ୍ନେହ ରଖିଯାଇଛନ୍ତି । ସହରର ଲୋକେ ଉଇଲ ପଢ଼ି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଏକ୍‌ସଙ୍କୁ ଓ ତା ମା'ର ବହୁମୂଲ୍ୟ ଉପଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଆନ କେବେହେଲେ ଭୁଲିପାରିଲା ନାହିଁ । ଜୀବନଯାକ ସେ ତା ମା'ଙ୍କର ଉପଦେଶ ମନେରଖି କାମ କରୁଥିଲା । ଆନ୍ ଆଜ ନାହିଁ, ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଏକସ ନାହାନ୍ତି । ମା ବି ନାହାନ୍ତି । ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଏକ୍‌ସଙ୍କ କଥା ଓ ମା'ଙ୍କର ଉପଦେଶ ଭିଏତ୍‌ନାମ୍‌ର ଲୋକେ ଏବେବି ତାଙ୍କ ପିଲାଙ୍କୁ କହନ୍ତି ।

ଉପରଠାଉରିଆ ଢାଞ୍ଚରେ ମଣିଷକୁ ବିଚାର କରିହେବ ନାହିଁ । ତାକୁ ତନ୍ନତନ୍ନ କରି ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ହେବ । ତାହାହେଲେ ସେ ଭଲ ମଣିଷ କି ନାଁ ଜାଣିବ ।

ଛାୟାପଥ

ନିର୍ମଳ ଜହ୍ନପକ୍ଷ ରାତିରେ ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲେ, ଧଳା ଫର୍‌ଫର୍ ଚାଦରଟିଏ ବିଛା ହେଲାପରି ଦେଖାଯାଏ । ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ରୂପାନଈ ।

'ଚୂନୁ' ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ସୁନ୍ଦରୀ ସୂତାକଟାଳି । ତାକୁ ସମସ୍ତେ 'ନୁ' ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । ସବୁଦିନ ତାର ଅରଟଟି ନେଇ ସେ ରୂପାନଈ କୂଳକୁ ଚାଲିଯାଏ । ରୂପେଲି ଢେଉକୁ ଦେଖେ । ସୂତା ବି କାଟେ ।

'ନୁନ୍‌ଲଙ୍ଗ' ସ୍ୱର୍ଗର ମେଷପାଳକ । ସେ ଦେଖିବାକୁ ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର । ଲୋକେ ତାକୁ ଲଙ୍ଗ୍ ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । ସେ ବି ସବୁଦିନ ରୂପାନଈ କୂଳକୁ ତାର ମେଣ୍ଢାକୁ ଧରି ଚାଲିଯାଏ । ସେଠାରେ ସେ ମେଣ୍ଢା ଚରାଏ । ନିଜେ ବସି ବସି ରୂପାନଈର ଢେଉକୁ ଦେଖେ ।

ସବୁଦିନ ନଈକୂଳରେ ଲଙ୍ଗ୍ ଓ ନୁଙ୍କର ଦେଖାହୁଏ । ଦିନେ ଲଙ୍ଗ୍ ନୁ ପାଖକୁ ଆସିଲା । ଉଭୟେ ଗପିଲେ । ସେହି ଦିନଠୁଁ ଲଙ୍ଗ୍ ସବୁଦିନ ଆସେ, ନୁ ସାଙ୍ଗରେ ଗପେ । ନୁ ତ ଦେଖିବାକୁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦରୀ । ଲଙ୍ଗ୍ ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦର । ସୁନ୍ଦର ପୁଅଟି ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଏମିତି କିଛିଦିନ ଚାଲିଲା । ମେଣ୍ଢାମାନେ ସେଠାରେ ଥିବା ଘାସସବୁ ଶେଷ କରିଦେଲେ । ଲଙ୍ଗ୍ ତା ମେଣ୍ଢାମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଜାଗାକୁ ନେବାପାଇଁ ଠିକ୍ କଲା । ନୁ ମଧ୍ୟ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ

ବାହାରିଲା । ଲଙ୍ଗ୍ନର ଅରଟକୁ ସେଠାକୁ ନେଇଗଲା । ସେଇ-ଦିନଠୁ ଦୁହେଁ ଛଡ଼ାଛଡ଼ି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁଠିକି ଯାଆନ୍ତି ଏକାଠି ଯାଆନ୍ତି । ଲଙ୍ଗ୍ଛାର ମେଣ୍ଢାପଲକୁ ଚରିବାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ନୂଆ ବସି ଗପକରେ ।

କିଛୁଦିନ ପରେ ଦୁହେଁ ବାହାହେବାପାଇଁ ସ୍ଥିରକଲେ । ସ୍ବର୍ଗର ରାଜାଙ୍କ ଅନୁମତି ନ ନେଲେ ବାହାଘର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ସ୍ବର୍ଗ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ । ତାଙ୍କର ମନ କଥା କହିଲେ । ସ୍ବର୍ଗର ରାଜା ବାହାଘର ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ।

ବାହାଘର ପରେ ଖେଳ ହୋଇ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା ନ କରିବାକୁ ସ୍ବର୍ଗରାଜା ତାଗିଦା କଲେ । ଅବହେଳା କଲେ— ସେମାନଙ୍କୁ କଠିନ ଦଣ୍ଡ ଦିଆହେବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ସତର୍କବାଣୀ ଶୁଣାଇଲେ ।

ବାହାହୋଇ ସେମାନେ ଖୁବ ଖୁସିରେ ରହିଲେ । ଏକାଠି ଫୁଲ ତୋଳନ୍ତି । ନଈରେ ପହଁରନ୍ତି । ପାହାଡ଼ ଚଢନ୍ତି ଓ ମଉଜ ମଜଲିସ୍ ବି କରନ୍ତି । ଏମିତି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସମୟ କଟିଯାଏ । ଉଭୟେ ସ୍ବର୍ଗ ରାଜାଙ୍କ ତାଗିଦା ଭୁଲିଗଲେ । ନିଜ କାମପ୍ରତି ମନ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଅବହେଳାରୁ ଲଙ୍ଗ୍ରର କେତୋଟି ମେଣ୍ଢା ହଜିଗଲା । ନୂଆ ଆଉ ସୂତାକାଟିଲା ନାହିଁ । ସୂତାକଟା କଥା ଏକବାରେ ଭୁଲିଗଲା ।

ଏ ଖବର ସ୍ବର୍ଗରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ରାଜା ଉଭୟଙ୍କୁ ଧରିନେଲେ । ସେମାନଙ୍କ ବିଚାର ହେଲା । ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ସତ ବୋଲି ବି ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା । ଏଣିକି ଦଣ୍ଡଦେବାର କଥା । ରାଜାଙ୍କର ଦୟା ହେଲା । ବୟସର ଚପଳତା ହେତୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା ହୋଇଛି । ତେଣୁ ରାଜା ଆଦେଶଦେଲେ,

ଚୂଃପାନଈର ଏପଟେ ଲଙ୍ ରହ୍ମ ମେଣ୍ଢା ଚଗଇବ । ଆରପଟେ ନୂ
ପୂତା କାଟିବ । ଏଗାର ମାସ କାଳ ସେମାନେ ପରସ୍ପର ବଛିନ୍ନ
ହୋଇ ରହିବେ । ତା'ପରେ ବାରମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ
ଡାମଗ୍ରାକାଜମାନେ ଆସି ସେତୁ ବନ୍ଧିବେ । ସେଇ ସେତୁ ବାଟେ
ଲଙ୍ ଆଉ ନୂ ଆସି ମାସଟିଏ ପାଇଁ ଏକାଠି ରହିବେ ।

ରଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ତ କେହି ଅମାନ୍ୟ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।
ନୂ ଆଉ ଲଙ୍ ନଈର ଦୁଇପଟକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେମାନେ
ଗଲାବେଳେ କେହି କାହାକୁ ପଦଟିଏ କଥାବି କହିଲେ ନାହିଁ ।
ପରସ୍ପରକୁ ଟିକଏ ଚାହିଁଲେବି ଅନେଇଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ
ଦୁଃଖରେ ମି୍ରୟମାଣ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ନିଜ ରହିବା ଜାଗାରେ
ଉଭୟେ ଯେମିତି ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି, କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ସେମାନେ ଲୋଟି ପଡ଼ିଲେ ।
ଆଖିରୁ ସେମାନଙ୍କର ବୋହିଲା ଲୁହଧାର । ସେ ଲୁହ ତ ସ୍ୱର୍ଗରେ
କେବଳ ରହିଲା ନାହିଁ । ତଳେ ବି ପଡ଼ିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଭଏବ-
ନାମରେ ସବୁଜାଗାରେ ଏକାବେଳେ ବର୍ଷା ହୁଏ । କାନ୍ଦ କ ନ୍ଦ ତାଙ୍କ
ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ସରିଯାଏ । ଭଏତ ନାମରେ ସେତେବେଳେ
ବର୍ଷା ହେବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ।

ରଜାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଡାମଗ୍ରାକାଜମାନେ ମାସଟିଏ
ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ସେତୁ କରିବାକୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ
ଭଏତ ନାମରେ ବର୍ଷରେ ମାସଟିଏ ଡାମଗ୍ରାକାଜଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ
ମିଳେନାହିଁ ।

ଏବେବି ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ରାତିରେ ରୂପାନଈ ଦେଖାଯାଏ । ତାକୁ
ଛାୟାପଥ ବୋଲି କହନ୍ତି । କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ହେଳା କଲେ ଦଣ୍ଡପାଇବା
ସୁନିଶ୍ଚିତ ବୋଲି ତାହା ଆମକୁ ବାରମ୍ବାର ହେଜାଇଦିଏ ।

ମଇଁଷି

ଆଗେ ମଇଁଷିମାନେ ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଦେହର ଗଠନ ବେଶ୍ ବଳିଷ୍ଠ ଥିଲା । ଦେହରୁ ଚକ୍‌କଣ ବୋଲ୍ପ-ପଡ଼ୁଥିଲା । ଶିଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଆଉ ମୁନିଆ ଥିଲା । ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ରହୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଭାରି ଅଳସୁଆ ଓ ବୋକା ବି ଥିଲେ । ଏମିତିକି ନିଜେ ଖୋଜି ଭଲ ଘାସ ଖାଇବାର ଆଗ୍ରହ ତାଙ୍କର ନଥିଲା । ଅନ୍ୟ ପଶୁମାନେ କେଉଁଠି ଘାସ ଖାଉଥିବାର ଦେଖିଲେ ସେମାନେ ପଲ ପଲ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଘାସକୁ ଶେଷ କରିଦିଅନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଣି ପିଉଥିବା ଜାଗାକୁ ଯାଇ ପାଣି ପିଅନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ସବୁ ପାଣି ଶୋଷି ବି ଦିଅନ୍ତି । ସବୁ-ବେଳେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ପଶୁମାନଙ୍କ ପିଛା ଧରିଥା'ନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଅନ୍ୟ ପଶୁମାନଙ୍କର ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବୈରଭାବ ଥିଲା ।

ମଇଁଷିମାନେ ଆଗେ ଜମା ଗାଧୋଉ ନଥିଲେ । ଓଦା ହେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଡରୁଥିଲେ । ବର୍ଷାରେ ବି ସେମାନେ ଓଦା ନହୋଇ ଗଛମୂଳରେ ରହି ଯାଉଥିଲେ । ସେମାନେ ଭାରି ଅପରିଷ୍କାର । ତେଣୁ ଭୟଙ୍କର ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପଶୁମାନେ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ । ଏକେତ ସେମାନେ ଭାରି ବଢ଼ୁଆ । ତାଛଡ଼ା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ବରଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟପେୟ ଶେଷ କରିଦେଉଥିବାରୁ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ରାଗୁଥିଲେ ।

ପ୍ରତିମାସରେ ଜଙ୍ଗଲର ସବୁ ପଶୁମାନଙ୍କର ସଭା ହୁଏ । ମଇଁଷିମାନଙ୍କର ତ ଗର୍ବ ବହୁତ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଗୋଠଛଡ଼ା । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ସେ ସଭାକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଥରେ ସେ ସଭାରେ କେହି ଜଣେ ମଇଁଷିର ଗୋଠଛଡ଼ା କଥା ଉଠାଇଲା । ସମସ୍ତେ ହୋ ହୋ ହୋଇ ତାକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ । ହାତୀ ସେମାନଙ୍କର ସଭାପତି । ଶୃଙ୍ଖଳା ପାଇଁ ସେ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କଲା । ସମସ୍ତେ ନୀରବ ହେବାପରେ ହାତୀ କହିଲା-"ଯେତେବେଳେ ସବୁ ପଶୁମାନଙ୍କର ମଇଁଷିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଘୃଣାଭାବ ହେଲାଣି, ପ୍ରକୃତରେ ଆମକୁ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବାଟକୁ ଆଣିବାକୁ ହେବ । କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ, ତାହା ଆମମାନଙ୍କର ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ସେ ବିଷୟରେ ଯାହାର ଯାହା କରିବାର ଅଛି କହନ୍ତୁ ।"

ବହୁତ ପଶୁ ଉଠି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କଥା କହିଲେ । ଖୁବ୍ ଚାଟିତୁଣ୍ଡ ହେଲା । ଶେଷରେ ହରିଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା ଯେ ବାଘ ପଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଳୁଆ । ତେଣୁ ସେହି କେବଳ ପଶୁମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ପାରିବ । ସେ ମଇଁଷିମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବ । ସେମାନଙ୍କୁ ସବୁ ପଶୁଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଜଣାଇଦେଇ କହିବ—"ଏଥର ସେମାନେ ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ କରି ପରିଷ୍କାର ରହନ୍ତୁ । ଅନ୍ୟ ପଶୁମାନଙ୍କର ଘାସ ଖାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପାଣିପିଇବା ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିଦଅନ୍ତୁ । ଗୋଠଛଡ଼ା ଢଙ୍ଗ ବି ଛାଡ଼ନ୍ତୁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ମିଳିମିଶି ଚଳନ୍ତୁ । ଯଦି ଏ କଥାରେ ସେମାନେ ରାଜି ନ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ପଶୁମାନେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ବାହାର କରିଦେବେ ।" ହରିଣର ପ୍ରସ୍ତାବ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକୁ ଆସିଲା । ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ଗୃହୀତ ହୋଇଗଲା ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁସାରେ ବାଘ ମଇଁଷିମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଗ୍ଲଲା । ମଇଁଷିମାନେ ଧଳବାନ୍ଧି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ରହନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଦଳଭିତରେ ଦେଖି ବାଘ ଟିକିଏ ଶଙ୍କିଗଲା । ସେ ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ଗଛଉପରେ ଚଢ଼ି ଯାଇ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିଲା-"ମଇଁଷି-ମାନେ ! ତମେମାନେ ମୋ କଥା ଶୁଣିପାରୁଛ ତ ?" ମଇଁଷିମାନେ ପାଟିଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଗ୍ରରିଆଡ଼କୁ ଗ୍ନହିଁଲେ । ଗଛ ଉପରେ ବାଘକୁ ଦେଖି ତାଙ୍କଭିତରୁ ବଡ଼ ମଇଁଷିଟି କହିଲା-"ହଁ ! ହଁ ! ଆମେ ତମ କଥା ଶୁଣିପାରୁଛୁ । ହେଲେ, ତମେ କିଏ ଆଉ କ'ଣ ଗ୍ନହୁଁଛ ସେ କଥା ଆଗ କୁହ ।"

ଗଛ ଉପରେ ଥାଇ ବାଘ ଉତ୍ତରଦେଲା--"ମୁଁ ବାଘ । ପଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି । ପଶୁମାନେ ମୋତେ ତମପାଖକୁ ପଠାଇ-ଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମତରେ ତୁମେମାନେ ପଶୁଜାତିର କଳଙ୍କ । ସେମାନେ କହନ୍ତି, ଏ କଳଙ୍କ ପସରକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତୁମେମାନେ ତମ ଢଙ୍ଗ ବଦଳାଅ । ଅନ୍ୟ ପଶୁର ଘାସ ଖାଇବ-ନାହିଁ କି ପାଣି ବି ପିଇବ ନାହିଁ । ଏଣିକି ସବୁଦିନ ଗାଧୋଇବ । ପରିଷ୍କାର ହେବ । ସବୁ ପଶୁମାନଙ୍କ ସାଥିରେ ମିଳିମିଶି ଚଳିବ ।"

ଏକଥା ଶୁଣି ପଣ୍ଡାମଇଁଷି ରାଗରେ ଗର୍ଜନ କରିଉଠି କହିଲା-"ଆମେ ତମ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁ । ତୁମେ ଏଠୁ ବାହାରିଯାଅ । ତମ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ କହିଦେବ, ସେମାନଙ୍କୁ ଯଦି ଆମ କଥା ଭଲ ଲାଗୁନି, ତେବେ ସେମାନେ ବଣଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଗ୍ଲଲିଯାଆନ୍ତୁ । ଆମେ ସାଧାରଣ ପଶୁ ନୁହଁ । ଆମେ ହେଲୁ ବଳୁଆ ପଶୁ । ଆମେ କ'ଣ କରିବୁ ସେ କଥା ଆମେ ଜାଣୁ । ଆମେ ତମର ପରାମର୍ଶ ଲୋଡ଼ୁନାହୁଁ । ତୁମେ ଆମକୁ ଉପଦେଶ ଦେବାକୁ କିଏ ?

ଜାଣିଥା ! ଯଦି ତମେ ଓ ତମର ବନ୍ଧୁମାନେ ଆମକୁ ଆଉ ଥରେ ଆକ୍ରମଣ କର ତା'ହେଲେ ଆମେ ତମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବୁ ।"

ବାଘ ଏକଥା ଶୁଣି ରାଗିଗଲା କିନ୍ତୁ ସେ ତ ଏକୁଟିଆ । ମଇଁଷିମାନେ ଦଳବାନ୍ଧି ରହିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ଆଉ କିଛି ନକହି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ସଭାକୁ ଫେରିଆସିଲା । ସିଂ'ମଇଁଷିର ଧମକ ସଭାରେ କହିଲା ।

ସଭାରେ ସମସ୍ତେ ଏକଥା ଶୁଣି ଖୁବ୍ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ପାଟିତୁଣ୍ଡ କଲେ । ହାତୀ ଅନ୍ତୁରଥରେ ଶୃଙ୍ଖଳାପାଇଁ ପାଟିକଲା । ତାପରେ ସେ କହିଲା-"ବନ୍ଧୁଗଣ ! ଆମକୁ ବାଟ ଦେଖାଇବାପାଇଁ ଆସ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ।"

ସମସ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ପ୍ରାର୍ଥନା ପରେ ସମସ୍ତେ ନୀରବ ରହିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ନରମ ସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା— "ପଶୁଗଣ ! ତମେମାନେ ଠିକ୍ କହୁଛ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଇଁଷିମାନେ ଅହଙ୍କାରରେ ରହିଲେଣି । ସେମାନେ ନିଜର ଚଳଣି ବଦଳେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁନାହାନ୍ତି । କହିଲେ ବି ଶୁଣୁନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବା ଉଚିତ । ସବୁ ବାଘମାନେ ଯାଇ ମଇଁଷି ପଲକୁ ଆକ୍ରମଣ କରନ୍ତୁ ।"

ଏକଥା ଶୁଣି ବାଘମାନେ ଦଳବାନ୍ଧି ଚାଲିଲେ । ଅତର୍କିତ ଭାବରେ ମଇଁଷି ପଲକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଲଢେଇ ସରିଲାବେଳକୁ କୌଣସି ବାଘ ଆଘାତ ପାଇନଥିଲେ । ହେଲେ, ମଇଁଷିମାନଙ୍କ ମୁହଁ ଶୁଖିଯାଇଥିଲା, ସେମାନଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ଶିଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଚକଡ଼ା ହୋଇ ପଛକୁ ନଇଁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଅନେକ ମଇଁଷି ତ ମରିଗଲେ । ଯେ ବଞ୍ଚିଗଲେ—ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଖଣ୍ଡିଆ ଖାବରା ହୋଇଥିଲେ । ଅହଂକାର ରହିବାକୁ ଖଣ୍ଡିଆ ଗୁଡ଼ିକ ଘା ହୋଇଗଲା । ସେମାନେ

ଘର ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲେ । ଅନେକ ଝରଣା ପାଖକୁ ଗଲେ । ପାଣିରେ ବୁଡ଼ି ତାଙ୍କର ଦେହ ସବୁ ଭଲକଲେ ।

ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ସେମାନେ ସୁସ୍ଥହୋଇ ନିଜ ନିଜ ଦଳକୁ ଫେରିଆସିଲେ । ସେମାନେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସଭା କଲେ ।

ବୃଦ୍ଧ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ ମଇଁଷିମାନେ ସେ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲିଯିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ରହି ଅନ୍ୟ ପଶୁମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଉଥରେ ଲଢ଼େଇ କରିବାପାଇଁ ପିଲାମାନଙ୍କର ଜିଦ । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଓ କଳି ତକରାଳ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଅଚିହ୍ନା ନରମ ସ୍ୱର ଶୁଣିଲେ - "ମଇଁଷିମାନେ ! ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯେଉଁ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲ, ଏହା ତମ ଦଣ୍ଡର ସାମାନ୍ୟ ଅଂଶ । ଆଜିଠାରୁ ତମେମାନେ ତମର ଅଳସୁଆମି ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ପାଇବ । ତମର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଗର୍ବଥିବାରୁ ତମେ ଅସୁନ୍ଦର ହେବ । ପଙ୍କରେ ଘାଣ୍ଟି ହେବ । କାଦୁଅ ଓ ପାଣିରେ ଅପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ରହିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତମେ ପାଖ ଗାଁରେ ଥିବା ଚାଷୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଅ । ତମେ ତାଙ୍କର ଧାନକ୍ଷେତରେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ହଳ କରିବ ।"

ମଇଁଷିମାନେ ଏକଥା ଶୁଣି ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ଦେଲେ । ସେଇ ଦିନଠୁ ମଇଁଷିମାନଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କୁଜ । ଶିଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ଚେପ୍ଟା ଓ ଅଦରକାଶ । ସେମାନେ ସେହିଦିନଠାରୁ ପଙ୍କରେ ଗଡ଼ନ୍ତି ଓ ଧାନକ୍ଷେତରେ ହଳ କରନ୍ତି । କଥା ନମାନି ଉଦ୍ଧତ ହେବାରୁ ଓ ଗର୍ବ କରିବାରୁ ଭଗବାନ ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । ସେଇ ଦିନଠୁ ମଇଁଷିମାନଙ୍କର ଏଇପରି କଦାକାର ରୂପ ହୋଇଗଲା ।

— —

ଚଲ ମାଛ

ଏ କଥା ବହୁତ ପୁରୁଣା । ଭଏଲ୍‌ନାମର ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ଝରଣା । ସେଠି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ମାଛ ରହୁଥିଲେ । ସେମାନେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଖୁବ୍ ବେଶୀ ହେଲେ ଆଠଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବ ହୁଅନ୍ତି । ଦେଖି-ବାକୁ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ମାଛପରି । ସେଇ ଗ୍ରେଟ ଝରଣାଟି ଛାଡ଼ି ସେମାନେ କୁଆଡ଼େ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏଇ ଗ୍ରେଟ ଝରଣାଟି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ନଈରେ ମିଶିଛି । ନଈ ପାଣି ଗୋଳିଆ । ତାର ସୁଅ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଖର । ମାଛମାନେ ଝରଣା ମୁହଁରେ ଜଗିଥାଆନ୍ତି । କାହାକୁ ଝରଣା ଭିତରକୁ ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ଝରଣା ବାହାରକୁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ମାଛକୁ ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଇ ଝରଣା ଛାଡ଼ି ସେମାନେ ବି କୁଆଡେ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ବଡ଼ ମାଛର ଉପଦ୍ରବ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏଇ ମାଛମାନଙ୍କ ଜୀବନ ବଡ଼ ଶୃଙ୍ଖଳିତ । ବାପା ମାଛମାନେ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି । ଝରଣା ମୁହଁ ମଧ୍ୟ ଜଗନ୍ତି । ମା ମାଛମାନେ ଝରଣାକୂଳ ବାଲିରେ ଅଣ୍ଡା ଦିଅନ୍ତି । ତାକୁ ସେଠାରେ ଜଗନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ମାଛ କି ବେଙ୍ଗ ତାଙ୍କ ଅଣ୍ଡା ଖାଇବାର ସୁଯୋଗ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।

ପିଲମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଇ ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନେ ବଦ୍‌ମାସି କରିବାକୁ ସମୟ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଅବସର ସମୟରେ

ସମସ୍ତେ ଖେଳନ୍ତି, ବୁଲନ୍ତି, ଓ ମଜଳ ମଜଲିସ୍‌ରେ ସମୟ କଟାନ୍ତି । ରାତିରେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି, ଗୀତ ଗାଅନ୍ତି ଆଉ ନାଚନ୍ତି । ବେଶୀ ରାତି ହେଲେ, ସମବେତ ପ୍ରାର୍ଥନା ହୁଏ । ଆସନ୍ତା ଦିନଟି ନିରାପଦରେ ଓ ଖୁସିବାସିରେ କଟିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି ।

ସ୍କୁଲରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବହୁତ କଥା ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ପୁଅ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ବିଷୟରେ ଓ ଝିଅ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଅଣ୍ଡା ଜଗିବା ଓ ବାହାର ଶିକାରୀମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ିବା ବିଷୟରେ ତାଲିମ ଦିଆହୁଏ । ବିଶେଷ କରି, ନଈ ବିଷୟରେ ସବୁ ପିଲଙ୍କୁ ସଚେତ କରି ଦିଆହୁଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦିଆହୁଏ—ନଈରେ ବହୁତ ବଡ଼ ମାଛ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଛୋଟ ମାଛମାନଙ୍କୁ ଖାଇ ଯାଆନ୍ତି । ବଡ ମାଛ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ଦେବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଏ । ସେମାନଙ୍କ ରୂପର ବର୍ଣ୍ଣନା ମଧ୍ୟ କରାହୁଏ । ଶିକ୍ଷକ ନଈ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ପିଲଙ୍କୁ ଧାରଣା ଦିଅନ୍ତି । ସେ କହନ୍ତି-'ନଈ ପାଣି ଆମ ଝରଣା ପାଣିପରି ସଫା ନୁହେଁ । ଏହା ଧୀରେ ଧୀରେ ବହେନାହିଁ । ଏହା ଖୁବ୍ ମଇଳା ଓ ଏହାର ସ୍ରୋତ ପ୍ରଖର । ଆମକୁ ସେଠି ପହଁରିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେବ । ନଈବନ୍ୟା ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ବଡ ବିପଦ । ବନ୍ୟାପାଣି ଧାନ କ୍ଷେତରେ ପଶିଯାଏ । ଆଉ ତୁମେମାନେ ଯଦି କୌଣସି ବାଟେ ଧାନକ୍ଷେତକୁ ବୁଲିଯିବ ତେବେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ଅସମ୍ଭବ ।"

ଏଇ ଏକା କଥା ପିଲମାନେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଶୁଣନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ କଥାମାନି କେହି ନଈକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତି । ମାଛମାନେ କୌଣସି ଦୁର୍ଯୋଗ ବା ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଛୋଟ ଝରଣା-

ଟିରେ ଆନନ୍ଦରେ ଥାଆନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଗୃଦ୍‌ର ଜନ୍ମପରେ ସେମାନଙ୍କର ସୁଖର ଦିନ ସରିଗଲା ।

ଗୃଦ୍ ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ । ସବୁବେଳେ ବେପରୁଆ । ତାର କିଛି ଚିନ୍ତା ନଥାଏ । ସେ ଦୁଃସାହସ କାମ କରିବାକୁ ଭଲପାଏ । ସେ ସ୍କୁଲକୁ ପଳେଇ ଆସି ଝରଣାରେ ପହଁରେ । ସ୍କୁଲରେ ମାଷ୍ଟର୍‌ଙ୍କୁ ବାଜେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରେ । ଶ୍ରେଣୀରେ ସବୁବେଳେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରେ ।

ଏ ସବୁ ଦୋଷପାଇଁ ମାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ତାକୁ କଠିନ ଦଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତି । ସ୍କୁଲପରେ ତାକୁ ଅଟକାଇ ରଖନ୍ତି । ଛୁଟିଦିନରେ ଅନ୍ୟ ପିଲା-ମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଖେଳିବାକୁ ତାକୁ ମନା ବି କରନ୍ତି । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ତାର କେଉଁ କଥାକୁ ଖାତିର ନଥାଏ । ଯେଉଁ କଥାକୁ ସେଇକଥା । ତା'ର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏନାହିଁ ।

ପିଲାଙ୍କର ତ ସବୁ କଥା ଜାଣିବାକୁ ବହୁତ ଆଗ୍ରହ । ତାଙ୍କୁ ଯାହା ମନାକରିବ, ତା ସେମାନେ ଜିଦ୍ କରି କରନ୍ତି । ଯେତେ-ବେଳେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗୃଦ୍ ସାଥିରେ ନ ମିଶିବାକୁ ଶିକ୍ଷକମାନେ କହିଲେ ଓ ମୁରବିମାନେ ଆକଟ କଲେ, ପିଲାମାନେ ଆହୁରି ବେଶୀ ଗୃଦ୍ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଲେ । ତା'ର ସାଙ୍ଗସାଥୀ ବଢ଼ିଗଲେ । ଅନେକ ତାକୁ ଆଦର୍ଶ କରିନେଲେ । ତାର ସ୍ୱଭାବର ବଢ଼ିବାରୁ ସେ ଗୋଟିଏ କ୍ଲବ ଗଢ଼ିଲା ।

କ୍ଲବର ସେ ହେଲା ନେତା । ଏଣିକି କ୍ଲବପିଲାଏ ସ୍କୁଲରୁ ଖସିଆସି ପହଁରନ୍ତି । ରାତିରେ ମାଛମାନେ ଏକାଠି ହେଲାବେଳେ, ଗୃଦ୍ ତାଙ୍କ କ୍ଲବ୍ ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ ସଭାକରେ । ଶିକ୍ଷକମାନେ ନଚ୍ଛ-ତ୍ରସ୍ୱରେ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି—ସେଗୁଡ଼ା ବାଜେକଥା ବୋଲି ସେ କହେ ।

ପିଲମାନଙ୍କୁ ଫୁସୁଲାଏ—"ନଈ ଗୋଟିଏ ଭଲ ଜାଗା । ସେଠାରେ ଅନ୍ୟ ମାଛମାନେ ମଜାକରନ୍ତି । ଆମେ ସେଠିକୁ ଗଲେ ମଜା କରିବା । ଏଠିକୁ ଆଉ ଆସିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ବୁଢ଼ାମାନେ ଡରୁଛନ୍ତି ।" ଥରେ ଥରେ ସେମାନଙ୍କୁ କହେ—"ସେ ସ୍ଥିର କରିଛି—ଏକୁଟିଆ ସେଠାକୁ ଯିବ । ଯାହାର ଇଚ୍ଛାହେବ, ସେ ତା ସାଥିରେ ଆସିପାରେ । ଖସି ପଳେଇବାର ବାଟ ମଧ୍ୟ ସେ କରିଛି । ଗୀତ ଯେମିତି ଆରମ୍ଭ ହେବ, ଜଗୁଆଳ-ମାନେ ଗୀତ ଶୁଣିବେ । ସେତେବେଳେ ସେ ପଳେଇବ । କେହି ଜାଣି ମଧ୍ୟ ପାରିବେ ନାହିଁ ।"

ପିଲ ମନ ତ, ବୁଲିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । ତେଣୁ ପିଲ୍‌ଯାକ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ଗୃଦ୍‌ ଯେମିତି କହିଥିଲା, ସେମିତି ଭାବରେ ସେମାନେ ଖସି ପଳେଇଲେ ।

ନଈରେ ପଶିଯାଇ ସେମାନେ ଏକ ପ୍ରଶସ୍ତ ଜାଗା ପାଇଲେ । ସୁଅ ମୁହଁରେ ପଡ଼ିଯିବାରୁ ସେମାନେ ଜୋର୍‌ରେ ପହଁରି ଯାଉଥିଲେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କୁ ଭାରି ମଜା ଲାଗିଲା । ମନେ ମନେ ଗୃଦ୍‌କୁ ସେମାନେ ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିଲେ । କିଛି ସମୟ ଗଲାପରେ ଟିକିଏ ଅଟକିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ବି ସେମାନେ ଅଟକି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ଥିଲେବି କାହାକୁ ଦେଖି-ହେଲା ନାହିଁ ।

ନଈପାଣି ତ ଗୋଳିଆ । ଦୂରରୁ ପରସ୍ପରକୁ ଦେଖିବା ଦୂରୁହ ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଏକା ଏକା ଲାଗିଲା । ସେମାନେ ଅସହାୟ ଅନୁଭବ କଲେ ।

ନଈରେ ସୁଅ ଟାଣ । ଉଜାଣି ଝରଣା ଫେରିବାକୁ ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ନଥିଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ କୂଳଆଡ଼କୁ ସେମାନେ ଆଉଜି

ଆସିଲେ । ସେମାନେ ସେଠାରେ ପରସ୍ପରକୁ ଭେଟିଲେ । ଦୁଃଖ ସୁଖ ହେଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଅନୁଭୂତ ଏକା ବୋ଼ଲ ଜାଣିଲେ । ସେମାନେ ବହୁତ ଦୂରକୁ ଚ୍ଛଲ ଆସିଛନ୍ତି ଓ ଆଉ ଫେରିବାର ବାଟ ନାହିଁ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଜାଣିଲେ । ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କୁ ବଡ଼ମାଛ ଖାଇ ସାରିଥିଲେ । ଏତେବେଳେ ସେମାନେ ବୁଝିଲେ— ଶିକ୍ଷକ ଯାହା କହୁଥିଲେ, ତାହା ସତ୍ୟ ।

ସେ ଯାହାହେଉ, ତାଙ୍କୁ ଗୃଦ୍ ବହୁତସାହସ ଦେଲା । କୂଳରେ ରହିବା ଭଳି ଗୋଟିଏ ଜାଗା ଖୋଜି ବାହାରକଲା । ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ମାଥିରେ ଧରି ନଈଭିତରୁ ଗୃଦ୍ ସେଠାକୁ ଚ୍ଛଲ ଆସିଲା । ପିଲା-ମାନେ ସେଠି ପହଞ୍ଚି ଟିକେ ବିଶ୍ରାମ ନେଲେ ।

ପରସ୍ପରକୁ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଦେଖିପାରିଲେ — ସେମାନେ ଜାଣିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଏଗାରଟି ହଜିଯାଇଛନ୍ତି । ଗୃଦ୍ ତେବେ ବି ନିର୍ଭୀକ ନେତାପରି ଅଭିନୟ କରି ବକ୍ତୃତା ଦେଲା- "ବାହାରକୁ ଆସିଲେ ସାବଧାନ ହୋଇ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ଅସାବଧାନ ହେଲେ ନିଜେ ମରିବ । ଏଇ ଏଗାର ଜଣଯାକ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ । ତମେ ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ । ଯଦି ଝରଣାକୁ ଯିବାକୁ ଚାହଁ, ମୁଁ ତମକୁ ନେଇଯିବି । ରାସ୍ତା ଏଠି କଟେଇ-ଦେବା । ଦିନ ହେଲେ, ମୁଁ ଠିକ୍ ବାଟ ଦେଖେଇ ଝରଣାରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବି ।"

ଗୃଦ୍ କଥାରେ ରାଜି ନ ହେବା ଛଡ଼ା ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ କିଛି ଉପାୟ ନଥିଲା । ପହଁରି ପହଁରି ସେମାନେ ଏତେ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ଯେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଦ ହୋଇ— ଗଲା । ସେମାନେ ବି ସକାଳେ ଜଲଦି ଉଠିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଯେଉଁଠି ଲୁଚିଥିଲେ—ସେଇଟା ନଈର ଫୁଙ୍କାର । ହଠାତ୍ ଫୁଙ୍କାର ଖୋଲିଗଲା । ପାଣି ଗର୍ଜ୍ଜନ କରି ବିଲକୁ ଚ୍ଛଲିଲା । ଗୋଟାଏ

ଭୟାନକ ଶବ୍ଦରେ ମାଛମାନଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଉଠିପଡ଼ି ସେମାନେ ଶବ୍ଦଟା କ'ଣ ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲାବେଳକୁ ଦେଖିଲେ—ଭୁସ୍ ଭୁସ୍ ହୋଇ ମାଡ଼ି ଯାଉଥିବା ପାଣି ସାଥିରେ ସେମାନେ ଭାସି ଯାଉଛନ୍ତି ।

ମାଛଗୁଡ଼ିକ ଧାନ କ୍ଷେତରେ ପଶିଗଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଫୁଙ୍କାର ପୁଣି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସୁଅ ବି କମି ଆସିଲା । ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପାଣି ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା ।

ବୁଦ୍ ପୁଣି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକି ଏକାଠି କଲା । ସମସ୍ତଙ୍କର ଚିନ୍ତା—ସେଠୁ କେମିତି ଝରଣାକୁ ଫେରିଯିବେ । ଉଦ୍ଧାରର ବାଟ ଦେଖିବାକୁ କେତେକ ବାହାରିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଉ କୌଣସି ବାଟ ନଥିଲା । ସମସ୍ତେ ସବୁଆଡ଼ୁ ଫେରିଆସି ଏକାଠି ହେଲେ । ଏଥର ବୁଦ୍ ବି ଡରିଗଲା ।

ସେ ସ୍ୱୀକାର କଲା—"ମୁଁ ଭାରି ବୋକାମି କଲି । ତୁମ-ମାନଙ୍କୁ ହଇରାଣରେ ପକାଇଲି । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ । ତୁମେମାନେ ମତେ କ୍ଷମାଦିଅ ।"

ତା ପରେ ସେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା । ହଠାତ୍ ସେଠି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଧଳାମାଛ ପହଞ୍ଚିଲା । ବୁଦ୍ ଓ ତାର ସାଙ୍ଗମାନେ ସେ ମାଛଟିକୁ ଦେଖି ଡରିଗଲେ । ତା ପରେ ସେ ଧଳାମାଛଟି କହିଲା- "ଅବିଶ୍ୱାସୀ ପିଲାଏ ! ଶୁଣ । ତୁମେ ଧାନ କ୍ଷେତରେ ପଡ଼ି ଦଣ୍ଡ ପାଉଛ । କିନ୍ତୁ ତୁମେମାନେ ମରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଓ ତୁମର ପିଲାମାନେ ଏଇ ଧାନ କ୍ଷେତରେ ଏଣିକି ରହିବ । ତୁମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ ।" ଏହା କହି ସେ ଧଳା-ମାଛଟି ଚାଲିଗଲା ।

ଏକ ନୂତନ ଅନୁଭୂତିରେ ବୁଦ୍ ଓ ତାର ସାଙ୍ଗମାନେ ଶିହରି ଉଠିଲେ । ସେମାନେ ଅନୁଭବ କଲେ—ତାଙ୍କ ଡେଣାରେ

ଗୋଡ଼ ଲାଗିଛି । ଅକ୍ଳେଶରେ ସେମାନେ ଚାଲି ପାରୁଛନ୍ତି ଓ ଦୌଡ଼ି ପାରୁଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କପରି ତମେ ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଯାହା ଧଳାମାଛ କହିଲା, ତାହା ଠିକ୍ । ସେମାନେ ସେଇ ଦିନଠାରୁ ଅଲଗା ରହିବାକୁ ଶିଖିଲେ ।

ବିଲରେ ଧାନ ବଢ଼ିବାରୁ ପାଣି ପଙ୍କୁଆ ହୋଇଯାଏ । ପଙ୍କ ପାଣିରେ ସେମାନେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ଆନନ୍ଦରେ ସେମାନେ ବିଲରେ ରହନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ପାଣି ଶୁଖିଯାଏ ସେମାନେ ଉପରକୁ ଉଠି ଆସନ୍ତି । ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି ନୂଆ ଧାନକ୍ଷେତ ଖୋଜନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ପାଣି ଥାଏ ସେଠାକୁ ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତି । ସବୁ ଜମିରୁ ଯେତେବେଳେ ପାଣି ଶୁଖିଯାଏ, ସେମାନେ ପଙ୍କରେ ପଶି ମାଟିତଳେ ରହି ଯାଆନ୍ତି । ପୁଣି ବଢ଼ି ପାଣି ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି ।

ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଚଲାମାଛ ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ ବଢ଼ିଗଲା । ଏବେ ବି ସେମାନେ ଭିଏତ୍‌ନାମର ଧାନକ୍ଷେତରେ ରହନ୍ତି । ଏ ମାଛ ଖାଇବାକୁ ଭାରି ସୁଆଦ । ସେଥିପାଇଁ ନୂଆବର୍ଷ ବଢ଼ିପାଣି ଆସିଲେ ଚାଷୀ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ । ତାର ଚିନ୍ତା କେମିତି କାମ ସାରିବ, କ୍ଷେତକୁ ଯାଇ ଚଲାମାଛ ଧରିବ ।

କଥା ନ ମାନିଲେ ବିପଦ ପଡ଼ିବ । ଶେଷକୁ ଛୋଟ ମାଛ-ମାନଙ୍କ ଭଳି ଅବସ୍ଥା ହେବ ବୋଲି ଭିଏତ୍‌ନାମର ଲୋକ-ମାନେ କହନ୍ତି ।

———

ଘରଚଟିଆ

ଭିଏତ୍‌ନାମର ଚଢ଼େଇସବୁ ପ୍ରାୟ ସୁନ୍ଦର । କାହାର ଡେଣା ଚକ୍‌ଚକ୍‌ ତ, କାହାର ଡେଣା ଚିତ୍ର ବିଚିତ୍ରରେ ଭରା । ସେମାନଙ୍କ କଣ୍ଠ ପୁଣି ସୁମଧୁର । ମନଭୁଲାଣିଆ ଗୀତ ସେମାନେ ଗାଆନ୍ତି ।

ତା'ର କିନ୍ତୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘରଚଟିଆ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚଢ଼େଇଟିଏ । ରଙ୍ଗ ତା'ର ମାଟିଆ । ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ । ତା କାକଳିରେ ନାହିଁ ଲାଳିତ୍ୟ କି ନାହିଁ ମଧୁରତା । କଣ୍ଠ ତା'ର ବିରକ୍ତିକର । ସେ ଗୀତ ତ ଗାଏ ନାହିଁ । ଖାଲି ଚେଁ, ଚେଁ ହୁଏ ।

କଥିତ ଅଛି - ଆଗେ ସେମାନେ ସେମିତି ନ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ପରି ସେମାନେ ବି ସୁନ୍ଦର ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଡେଣା ମଧ୍ୟ ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗରେ ଭରିଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ଚକ୍‌ଚକ୍‌ ବି କରୁଥିଲା । ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ ନଥିଲା । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମଧୁର ଗୀତ ଗାଉ-ଥିଲେ ।

ଅନାଦିକାଳରୁ ମଣିଷ ସହିତ ପକ୍ଷୀଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ଅତି ନିବିଡ଼ । ମଣିଷ ଫସଲ କରେ । କୀଟପତଙ୍ଗ ସେହି ଫସଲକୁ ନଷ୍ଟ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ରୋଗର ବାହକ । ମଣିଷ କୀଟପତଙ୍ଗଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଧି-ଗ୍ରସ୍ତ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ପକ୍ଷୀମାନେ ସେଇ କୀଟ ପତଙ୍ଗଙ୍କୁ ଖାଇ ଫସଲ ତ ରକ୍ଷାକରନ୍ତି, ମଣିଷକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ପକ୍ଷୀ ମଣିଷର ଉପକାରୀ ବନ୍ଧୁ ।

ପୂର୍ବେ କୃଷୀମାନେ ଏଇ ପକ୍ଷୀଙ୍କ ଯୋଗୁ ଭଲ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିଲେ । ଆନନ୍ଦରେ ବର୍ଷସାରା ଚଳୁଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ରୋଗ ବି

ଖେଉଥିଲେ । ପ୍ରଚୁର ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ହେବାରୁ ସବୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଅଭାବ ନ ଥିଲା । ସେମାନେ ବି ଖୁସିରେ ରହୁଥିଲେ ।

ପକ୍ଷୀମାନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠିଆ ପ୍ରାଣୀ । ତେବେ ବି ସେମାନଙ୍କର ସମାଜ ଅଛି । ଏକତା ଅଛି । ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ଏକାଠି ବସା ବାନ୍ଧନ୍ତି । ଶୋଇବାକୁ ଯିବାପୂର୍ବରୁ, ଯେଝା ନୀଡ଼ରେ ଥାଇ ବି ପରସ୍ପର ଭିତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଅନ୍ତି । ଦିନରେ କ'ଣ କ'ଣ ଘଟିଲା, ଆଜି ଯାହାସବୁ ଦେଖିଲେ, ସେଇ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହୁଏ । ତାପରେ ସେମାନେ ଗୀତଗାଇ ଶୋଇପଡ଼ନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କର ସଭା ହୁଏ । ସବୁ ପକ୍ଷୀ ସେ ସଭାର ସଭ୍ୟ । ତତ୍ପଇ ଭିତରେ ପେଚା ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ଜ୍ଞାନୀ । ସେମାନଙ୍କ ସଭାର ସେ ସଭାପତି ! ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ତ କିଛି ନଥିଲା । ତେଣୁ ସଭାରେ ବଡ଼ଧରଣର ଆଲୋଚନା ପ୍ରାୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ବିଚାରକର କାହାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ପ୍ରଶ୍ନ କେବେହେଲେ ଉଠେ ନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ସନ୍ଧ୍ୟାର କଥା । ସଭାର ସବୁ ପକ୍ଷୀମାନେ ଫୁସ୍ ଫାସ୍ ହେଉଥାଆନ୍ତି । ବୁଢ଼ା ପେଚାଟି ବଡ଼ ପାଟିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନୀରବତା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ କହିଲା । ସେମାନେ ଚୁପ୍ ରହିଲାପରେ ପେଚା କହିଲା—'ସାଥୀ ପକ୍ଷୀଗଣ ! ଦୁଃଖର ସହିତ ମୁଁ କିଛି ଦୁଃସମ୍ବାଦ ଦେଉଛି । ଅସ୍ଥିର ହୁଅନାହିଁ । ମନ ଦେଇ ଶୁଣ । ଆଜ ଶସ୍ୟ-ଗାର ପାଖରେ ଥିବା ଗଛକୁ ମୁଁ ଯାଇଥିଲି । ସେଠାରେ ବହୁତ ଲୋକ ଜମା ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନେ ସେଠି କଣ ସବୁ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ବାତାବରଣରୁ ଜାଣିଲି, ତାହା ବଡ଼ ଗୁରୁତର । ମୁଁ ଟିକେ ପାଖକୁ ଉଡ଼ିଗଲି । ମନଦେଇ ସେମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲି । ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କ କଥାରୁ କିଛି ଠଉରେଇ ପାରିଲିନାହିଁ । ଦେଖିଲି—ସେମାନେ ଉଦ୍‌ବ୍ୟସ୍ତ ।"

ପକ୍ଷୀମାନେ ପୁଣି ଫୁସ୍‌ଫାସ୍‌ ହେଲେ । ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ କହିଲା "ସେମାନେ ଆଜ ଗୋଟିଏ ଶସ୍ୟାଗାର କରୁଛନ୍ତି ଅନ୍ୟଟି ନାହିଁ କଲା । ପ୍ରଥମଟି ବାଜ ମାରିବା ଲାଗି ଆହ୍ୱାନ ଦେଲା । ଅନ୍ୟ ଜଣକ କହିଲା,, ଶସ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏଠି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଛି, ଶସ୍ୟାଗାର ନ କରି ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଆଲୋଚନା ହୋ ହା ରେ ପରିଣତ ହେଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ଆଉଥରେ ନୀରବତା ରକ୍ଷାପାଇଁ ଅହ୍ୱାନ କଲା । ସମସ୍ତେ ପୁଣି ଚୂପ୍‌ ହୋଇଗଲେ । ସେଗୁ କଥା ଶୁଣିବାପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଆଗ୍ରହରେ କାନ ଡେରିଲେ ।

ସେଗୁ କହିଲା "ଯାହା ଜଣାଯାଉଛି, ଶସ୍ୟାଗାରରୁ ଶସ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ସରିଆସୁଛି । ଲୋକମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ, କିଏ ଚୋରି କରୁଛି । ସେମାନେ ଜଗିଛନ୍ତି । ସହରରେ ତ କୌଣସି ବାହାର ଲୋକ କି ପଶୁକୁ ସେମାନେ ଦେଖିନାହାନ୍ତି । ଯେ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପିଛରେ ଲୋକ ଲଗାହେଲା । ଦେଖାଗଲା ଯେ ଲୋକମାନେ କି ପଶୁମାନେ ଶସ୍ୟାଗାରରୁ ଚୋରି ଯାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନୁହଁନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ଚଢ଼େଇମାନେ ଏସବୁ ନେଉଛୁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣା ।"

ସବୁ ପକ୍ଷୀମାନେ ପ୍ରତିବାଦ କରି କିଚିରିମିଚିରି ହେଲେ । ସେମାନେ ଶୁଣୁଥିବା କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଭାବିଲେ—ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ଦୋଷୀ ନୁହଁନ୍ତି । ଚୋରି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ତାଙ୍କର ନାହିଁ । ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲବୁଝୁଛନ୍ତି ।

ସେଗୁ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—"ତମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଯଦି କିଏ ଦୋଷୀ ଅଛ, ଫିଟାଇ କୁହ । ପ୍ରକୃତରେ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତର କଥା । ଏହା ଆମ ଜୀବନମରଣ ସମସ୍ୟା । ଲୋକମାନେ ପକ୍ଷୀ-

ମାନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ଧରି ନେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମକୁ ଧ୍ୱଂସ-କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ।”

ଏହା ଶୁଣି ପକ୍ଷୀମାନେ ଡରିଗଲେ । ଚୁଁ କ ଚୁଁ ବ ହେଲେ ନାହିଁ । ସ୍ଥିରଆଉ ନୀରବ, ନିସ୍ତବ୍ଧ ।

ପେଚା ଘୋଷଣା କଲା—‘ ସମସ୍ତେ ଆଜି ବଡ କ୍ଳାନ୍ତ । ବହୁତ ଡେରି ବି ହେଲାଣି । ଆଜିର ସଭା ଭଙ୍ଗ ହେଉ । କାଲି ସକାଳେ ପୁଣି ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ବସିବା । କ’ଣ କରିବାକୁ ହେବ, ସ୍ଥିର କରିବା ।”

ପରଦିନ ସକାଳେ ପୁଣି ସଭା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଭ୍ୟ ନିଜ ନିଜ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତାପରେ ସଭାପତି ପେଚା ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲା—“ଆମେ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଓ ପଶୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସବୁବେଳେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ରହିଆସିଛୁ । ଆମପାଇଁ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ନିୟମ ଆମେ ଅମାନ୍ୟ କରିନାହୁଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର ବିପଦସମୟ । ଅବଶ୍ୟ ଆମ ଭିତରୁ କେହି ଦୋଷୀ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ମିଛରେ ହୁଏତ କିଏ କ’ଣ କହିଥାଇପାରେ ।”

ତାପରେ ସେ ଟିକେ ରହିଯାଇ ପୁଣି କହିଲା—“ଯେହେତୁ ଆମ ସଭ୍ୟମାନେ ଏସବୁ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣି ନାହାନ୍ତି, ତେଣୁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଜଣେଇଦେବା ଉଚିତ ଯେ, ଆମେ ଏଥିରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନୁହଁ ।”

ପକ୍ଷୀମାନେ ଯଦିଓ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ହୋଇ ବସିଥିଲେ, ତଥାପି ପରସ୍ପରକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ଭାବେ ଅନାଉଥିଲେ । ସେମାନେ ଏପରି ଭାବରେ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହୁଁଥାନ୍ତି ଯେ, ମନେହେଲା ସତେ ଯେପରି ପ୍ରତ୍ୟେକେ ନିଜ ପାଖ ପକ୍ଷୀକୁ ସନ୍ଦେହ କରୁଛି ।

ପେଚ୍ଚ ବସି ବସି ଏ ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ । ଏହାପରି ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ବଚଳଚ ଭାବ ଦେଖି ସେ କହିଲା—"ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କାହାର କିଛି କହିବାର ଅଛି କି କୁହ ।"

କାଉ ତା ଡେଣା ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ହୋଇ କହିଲା—"ଆମେ ଦୋଷୀକୁ ଧରିବାକୁ ଶସ୍ୟାଗାର ଚାରିପଟେ ଜଗିରହିବା ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତାବ କରୁଛି ।"

ଗ୍ରେଟ ପକ୍ଷୀଟିଏ ଏ କଥାକୁ ସମର୍ଥନ କଲା । ସବୁପକ୍ଷୀ କାଉର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପସନ୍ଦ କଲେ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଭ୍ୟ ଶସ୍ୟାଗାରର ଗୋଟିଏ ଚୋଟିଏ ଦୁଆର ଦୁଇଘଣ୍ଟା ଧରି ଜଗିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଲେ ।

ସଭା ଭାଙ୍ଗିଲା । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଜଗିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଥିଲା, ସେମାନେ ତାଙ୍କ କାମ ଠିକ୍ ମୁତାବକ ସାରି ନିଜ ଜାଗାକୁ ଫେରି ଯାଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତାସବୁ ପେଚ୍ଚକୁ ମଧ୍ୟ ଜଣେଇ ଦେଉଥିଲେ ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ସପ୍ତାହଟିଏ କଟିଗଲା । ସେପରି କିଛି ଅପ୍ରୀତିକର ଘଟଣା ସେମାନଙ୍କ ନଜରକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ ।

ଶସ୍ୟଚୋରି କିନ୍ତୁ ବନ୍ଦ ହେଲାନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ସବୁବେଳେ ଚୋରି ହେଲା ନାହିଁ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଚୋରି ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଚୋର ଧରାପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ଖୁବ୍ ବଢ଼ିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କଲେ ।

ପେଚ୍ଚ କାହାକୁ କିଛି ନକହି ନିଜେଯାଇ ଜଗୁଆଳକୁ ଜଗିଲା । ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଜଟିଥାଏ ଘରଚଟିଆ । ପେଚ୍ଚ ପଛ ଆଡ଼ୁ ଆଳ-

ରେ ଜଗି ବସିଥାଏ । ତଳେ ଘରଚଟିଆ ଏକାଠି ଶସ୍ୟାଗାର ଭିତରକୁ ଗଲେ । ଥଣ୍ଟରେ ଧାନନେଇ ଉଡ଼ିଗଲେ ।

ଘରଚଟିଆମାନେ ତାଙ୍କ କାମସାରି ଚାଲିଗଲେ । ତା ପରେ ମାଛରଙ୍କା ଆସିଲା । ଘର ଚଟିଆମାନେ ଯିବାବେଳେ କହିଗଲେ "ଏ ଜଗିବାରେ କେବଳ ସମୟ ନଷ୍ଟ । ଏହା ଏକ ବୋକାମି । ଏ ପ୍ରହସନ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ଉଚିତ୍ ।" ମାଛରଙ୍କା ସେଥିରେ ରାଜିହେଲା । ପରଦିନ ସକାଳେ ସଭା ଡାକିବାର ସ୍ଥିର ହେଲା ।

ପରଦିନ ସକାଳେ ସଭା ବସିଲା । ପେଚା କହିଲା-"ଆମେ ତ ଏତେ ଜଗିଲୁ । ଚୋରି ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଆମେ କିଛି ଜାଣିପାରିଲୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜଗିବା କାମ କେବଳ ପ୍ରହସନ, ତାହା ବନ୍ଦ କରାଯାଉ । ମୁଁ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଯାଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ କହିବି, ଯାହା ଆମେ ଶିଖିଲୁ ତା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ କହିବି । ଆମକୁ ଆଘାତ ଦେବାକୁ ତାଙ୍କୁ ମନା କରିବି ।"

ଏହା କହି ପେଚା ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଡ଼ିଗଲା । ଅନ୍ୟପକ୍ଷୀମାନେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହିତ ଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ।

ପାହାଡ଼ରୁ ଫେରି ପେଚା ସରପଞ୍ଚଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲା । ସେ ଦୋଷୀକୁ ଜାଣିଥିଲା । କିନ୍ତୁ କାହାରିକୁ କହି ନ ଥିଲା । କାରଣ ବିନା ପ୍ରମାଣରେ ଦୋଷ ଦେଲେ, କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ । ବରଂ ହସି ଉଡ଼ାଇଦେବେ । ତେଣୁ ଦୋଷୀକୁ ଧରିବାକୁ ସେ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ପାଞ୍ଚିଲା ।

ସରପଞ୍ଚଙ୍କୁ ସେ ଉପାୟଟି କହିଲା । ସେ କହିଲା- 'ମୁଁ ବିନା ପ୍ରମାଣରେ ଚଟିଆକୁ ଦୋଷୀ କରିବି ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟରୁ ମ୍ୟାଜିକ୍ ପାଉଡ଼ର ଆଣିଛି । ତାକୁ ମୁଁ

ଶସ୍ୟାଗାର ଉପରେ ବଞ୍ଚିଦେଉଛନ୍ତି । ଚଟିଆମାନେ ଯେତେବେଳେ ଚୋରି କରିବାକୁ ଯିବେ ସେ ପାଉଡ଼ର ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଲାଗିଯିବ । ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ ଲାଗିଯିବ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଚୋର ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିବେ । ଆଜି ସଂଧ୍ୟାରେ ପକ୍ଷୀମାନେ ଏକାଠି ହେଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏଇକଥା କହିବି । ତେଣୁ ଲୋକେ ଜାଣିବେ ଯେ, ଚଟିଆମାନେ ଦୋଷୀ । ଯଦି ସେମାନେ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍, ତାଙ୍କୁ ହିଁ କେବଳ ସେମାନେ ନଷ୍ଟ କରିବେ । ”

ସେଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ପକ୍ଷୀମାନେ ଏକାଠି ହେଲେ । ପେଚା ତାଙ୍କୁ ନୀରବ ହେବାକୁ କହିଲା । ଯାହା ଘଟିଥିଲା, ତା ସବୁ କହିଲା । ତାପରେ ସେ ମ୍ୟାଜିକ୍ ଶବ୍ଦ କହିଲା “ ହୋଗୂଲବାଟନ୍” ତାର ଅର୍ଥ ହେଲା “ଆରମ୍ଭର ସମୟ ହେଲା । ”

ସେ ଯେତେବେଳେ ଏହା କହିସାରିଲା-“ପୁରୁଷ ଚଟିଆର ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ ବୁଲିଗଲା । ସବୁଚଟିଆ ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ରଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ମାଟିଆରଙ୍ଗ ହୋଇଗଲେ ।

ତାପରେ ପେଚା କହିଲା—“ଚଟିଆମାନେ, ତମେ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ । ଚୋର । ତମେ ଆମ ପକ୍ଷୀ ଜାତିର କଳଙ୍କ । ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ତମେ ଶସ୍ୟଚୋର ବୋଲି ପରିଚିତ ହେବ । ଏଣିକି ତମେ ଆଉ ସୁନ୍ଦର ଗୀତଗାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତମ ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ ରହିଯିବ । ତମ ପର ମାଟିଆ ହୋଇ ରହିବ । ”

ନିଜର ରଙ୍ଗ ଓ ପୁରୁଷଙ୍କ ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ ଦେଖି ଚଟିଆ ମାନେ, ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ସେଠୁ ପଳାଇଲେ । ସେମାନେ ସେଇଦିନୁ ଦଳବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଲେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସେମାନେ

ଆଉ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ରଙ୍ଗ ହେଲା ମାଟିଆ । କେବଳ ପୁରୁଷ ଚଟିଆର ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ । ପ୍ରକୃତରେ ସେ ।

ପୁରୁଷ ଚଟିଆର ଥଣ୍ଟରେ କଳାଦାଗ, ଚଟିଆର ମାଟିଆ ରଙ୍ଗ, ଆମକୁ ମନେପକାଇଦିଏ ଯେ, ମିଛୁଆ ଓ ଚୋରମାନେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ଧରାପଡ଼ନ୍ତି । କଳଙ୍କ ପଶ୍ଚାତ୍‌ରେ ହୁଏ । ସେ କଳଙ୍କ ଆଉ ଲିଭେ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଚୋର କଲେ ରକ୍ଷାନାହିଁ ।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]